

**KORTLÆGNING
AF SAMARBEJDE
MUSIKSKOLE - GRUNDSKOLE**

Finn Holst

**Faglig Enhed Musikpædagogik
Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU)
Aarhus Universitet
2013**

1. INDLEDNING

Undersøgelsen, som skal kortlægge samarbejde mellem musikskole og grundskole, er en forundersøgelse til et samarbejdsprojekt mellem Damusa (Dansk Musikskolesammenslutning), Den Musikpædagogiske Enhed DPU (Institut for uddannelse og pædagogik, Aarhus Universitet) og Folkeskolens Musiklærerforening. Det samlede projekt har overordnet til hensigt at undersøge samarbejde og samarbejdsmuligheder mellem musikundervisning i folkeskole (grundskole) og musikskole ud fra pædagogiske, didaktiske og institutionelle synsvinkler samt afdække eventuelle kulturelle og strukturelle barrierer for samarbejde og samvirke mellem musikundervisning i folkeskole (grundskole) og musikskole.

Den foreliggende forundersøgelserapport er på den ene side et mellemresultat i den samlede undersøgelse, men giver på den anden side også et interessant overblik over feltet i sig selv.

Kortlægningen her skal råde bod på en generel situation på området, hvor nogle enkeltprojekter med mellemrum er blevet bredt bekendt (eksempelvis projektet Musik til Alle, Horsens), mens den generelle udbredelse af samarbejdet mellem musikskole og grundskole er forblevet ubekendt. Dette hænger til dels sammen med at sådanne projekter ofte forbliver udokumenterede og ubeskrevne.

Formålet med kortlægningen er ikke en dokumentation af enkeltprojekter men derimod at skabe overblik over omfanget og karakteren af samarbejdet mellem musikskole og grundskole (folkeskole). Rapporten her bygger derfor primært på en undersøgelse heraf, men inddrager også udvalgte eksempler på samarbejdsprojekter, uden dermed hverken at skulle være en dokumentation af disse projekter eller en dækkende beskrivelse af aktuelle projekter.

Det centrale datamateriale er indsamlet gennem en spørgeskemaundersøgelse. Her spørges til forskellige hovedkategorier for muligt samarbejde som omfatter:

1. Samarbejde om formidling af kulturtilbud og musik/kulturskolens tilbud
2. Samarbejde om undervisning i musik
3. Samarbejde om musikundervisning integreret på skoleplan
4. Specialiseret samarbejde, fx musikterapi
5. Samarbejde udvidet med institutionsområdet (dagpleje, børnehaver, SFO)
6. Samarbejde af ledelsesmæssig- og organisatorisk karakter
7. Samarbejde om professionsudvikling og kurser

Spørgeskemaet er udsendt til alle musik- og kulturskoler (95) og besvarelsesprocenten her er helt oppe 93%, en på det nærmeste fuld besvarelse. Da musik- og kulturskolerne er den ene part af det samarbejde der spørges til, er der tale om en meget fin dækning i datasættet.

Spørgeskemaet er desuden udsendt til alle grundskoler (i alt 2355) som består af 1360 folkeskoler, 190 specialskoler, 269 efterskoler og 536 fri- og privatskoler. Besvarelsesprocenten er her 35%, og der skal her tages højde for, at der vil være en andel af special- og efterskolerne, som ikke har musikundervisning, hvilket betyder at svarprocenten reelt kan antages at være ca. 40%. Der er som bekendt i hver kommune én musik- / kulturskole, men flere grundskoler herunder folkeskoler. Svarprocenterne kan således give et fingerpeg om det generelle gennemsnit for samarbejdets omfang på grundskoleområdet, byggende på den antagelse, at skoler som ikke har et samarbejde generelt har udeladt at besvare spørgeskemaet.

Materialer om eksempler på samarbejdsprojekter er indhentet i forbindelse med spørgeske-
maundersøgelsen, gennem samarbejde med DMKL's folkeskoleudvalg (Danske Musik- og
Kulturskole Ledere) samt gennem andet igangværende eller afsluttet projekt- og dokumenta-
tionsarbejde på området, herunder fra projekter fra det tværministerielle projekt Samklang
– folkeskole og musikskole i samarbejde, 2006. (se også analysen af talentpuljemidler Holst
2011).

2. HOVEDRESULTATER

Den største samarbejdspartner i relationen Musik- og kulturskole / Grundskole er, som
forventet, folkeskolen. Det er imidlertid interessant, at friskolerne også er stærkt repræ-
senteret. Efterskolerne er, deres mindre antal taget i betragtning, også en interessant
samarbejdspartner.

Det er et overraskende positivt resultat, at musik- og kulturskolernes samarbejde med
grundskoler foregår på mange områder, i stor udstrækning og med deltagelse af langt
den overvejende del af musik- og kulturskolerne. På grundskoleområdet er der dog større
spredning, idet få skoler har meget samarbejde, og mange skoler har lidt samarbejde. Det
generelle billede for grundskolen svarer godt overens med det generelle billede af musik-
undervisningen i folkeskolen, som viser en tendens til en opdeling i et musikalsk A-hold og
B-hold. Generelt kan man her pege på, at samarbejdet mellem musik- og kulturskoler og
grundskoler, herunder ikke mindst folkeskoler, kan ses som et potentiale, hvor musiksko-
lerne kan ses som et potentiale med særlige muligheder for at bidrage til udviklingen af en
musikkultur på folkeskolernes musikalske 'B-hold'.

Samarbejdet mellem musikskole og grundskole omfatter både formidling og undervisning,
formelle samarbejdsrelationer, indsats på specielle områder (fx inklusion), organisatorisk- og
ledelsesmæssigt samarbejde samt samarbejde om professionsudvikling og kurser.

Musikskolernes formidling i samarbejde med grundskolen (se afsnit 3.1) er primært rettet
mod at skabe interesse for musikskolens undervisning gennem koncerter og præsentation
af instrumenter. Mange musikskoler besøger alle skoler årligt eller på skift med koncerter.
Koncerter holdes også på musikskolen. I forbindelse med koncerter mm, eller som
selvstændig aktivitet, præsenteres (især såkaldte sjældne eller truede) instrumenter for elever
i folkeskolen.

Samarbejde om undervisning i musik (se afsnit 3.2) har et betydeligt omfang på en række
områder. Det er desuden ca. 90% af musik- og kulturskolerne der har en betydelig aktivitet på
dette felt.

Samarbejde om arrangementer (fx forårskoncerter) og temadage er meget udbredt. Det
gælder imidlertid også for projektførløb, som går over en noget længere periode. Kompagnon-
undervisning, som er en velkendt samarbejdsform har ikke en så fremtrædende plads som
samarbejdet om projektførløb. Musik som valgfag i grundskolen indtager samlet set en
ret beskeden plads, hvilket kan hænge sammen med valgfaget musiks aktuelt begrænsede
udbredelse i folkeskolen. Dette kan også ses som et potentiale for samarbejdet.

I forbindelse med projekter og tolærerordninger tilbydes udvidet musikundervisning i
perioder eller som regulær undervisning i udvidet form fx i forbindelse med klassebaseret
instrumentundervisning (fx strygere og blæsere).

En del af samarbejdet om undervisning har karakter af et integreret samarbejde (se afsnit 3.3), som er formaliseret på skoleplan og består både af korte projekter og længere projekter og integrerede samarbejder. Omfanget af og integrerede projekter har et betydeligt omfang. Op mod halvdelen af landets musikskoler har et integreret og formaliseret samarbejde om musikundervisning med grundskolen. Der er således på den ene side tale om en betydelig aktivitet og en betydelig udbredelse. På den anden side ligger heri også et potentiale, der kan udvikles og udbredes videre.

Instrumentalsammenspil og instrumentalundervisning er et samarbejdsområde i udvikling dels i den obligatoriske musikundervisning og dels i form af projekter. Der igangsættes og gennemføres en række meget forskelligartede projekter, hvoraf en del er inspireret af El Sistema-konceptet (argentinsk orkesterundervisningsprojekt med sociale aspekter), og en del bygger på ny kompositionsmusik og klassisk instrumentalmusik. Kor indgår både som samarbejdsprojekter og i forbindelse med arrangementer og koncerter.

Indenfor specialiserede områder af musikundervisning (se afsnit 3.4) samarbejdes der især om inklusion og specialundervisning med musik. Disse to områder kan ses som to forskellige perspektiver eller tilgange til spørgsmålet om undervisning af børn med særlige behov.

Musik- og kulturskolernes samarbejde med småbørnsområdet (se afsnit 3.5) i daginstitutioner og dagpleje har et betydeligt omfang, mens samarbejdet med fritidsordninger /SFO er mere begrænset. Samarbejdsrelationen er her mellem musikpædagog og pædagog, hvilket er væsentligt forskelligt fra samarbejdet mellem musikpædagog og folkeskolemusiklærer.

Samarbejde af ledelsesmæssig- og organisatorisk karakter er omfattende (se afsnit 3.6). Musikskolerne har størst fokus på lokalefællesskab, bestyrelsessamarbejde, ledersamarbejde og kontaktlærerordning. Grundskolerne har størst fokus på ledersamarbejde, kontaktlærerordning, lokalefællesskab og instrumentindkøb. Der er blandende erfaringer med kontaktlærerordninger, der er både gode og dårlige. I nogle kommuner er der mange kombinationsansatte, andre steder kun få. Nogle respondenter peger på formelle vanskeligheder hermed. Instrument og lokalefællesskab kan være forbundet med problemer.

Der købes i begrænset omfang "timer" i musikskolen, når folkeskolen ikke er i stand til at skaffe musiklærere. Undervisningen foretages her ofte i perioder eller projektforløb. Der kan være problemer for en musikpædagog/musiker med baggrund i en konservatorieuddannelse i at undervise i folkeskolen.

Professionsudvikling og kurser (se afsnit 3.7) er overvejende fraværende som samarbejdsområde, men nogle få steder har man været i stand til at etablere årlige kurser og musiklærernetværk.

Der beskrives i afsnit 4 desuden sytten inspirerende og uddybende eksempler på forskelligartede former for samarbejde, som kan bidrage til at skabe indsigt i det eksisterende samarbejdslandskab.

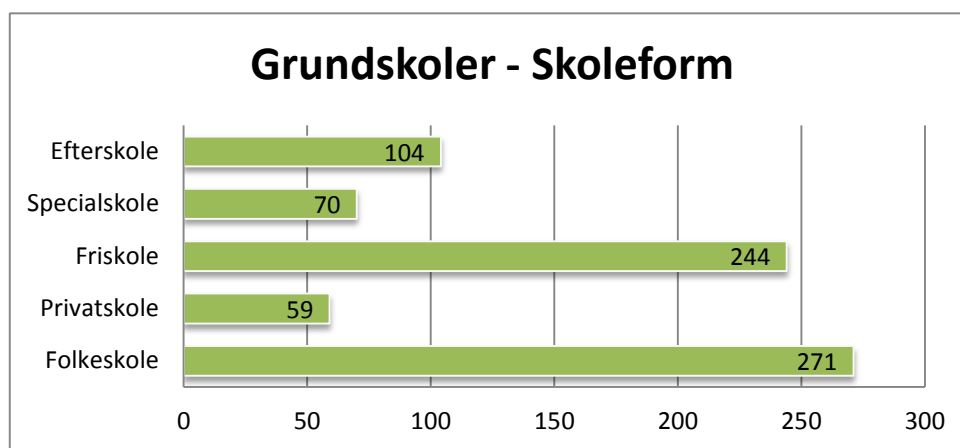
3. SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN

Spørgeskemaundersøgelsen omfatter følgende hovedkategorier og er specificeret på de forskellige skoleformer:

1. Samarbejde om formidling af musik/kulturskolens tilbud
2. Samarbejde om undervisning i musik
3. Samarbejde om musikundervisning integreret på skoleplan
4. Specialiseret samarbejde, fx musikterapi
5. Samarbejde udvidet med institutionsområdet (dagpleje, børnehaver, SFO)
6. Samarbejde af ledelsesmæssig- og organisatorisk karakter
7. Samarbejde om professionsudvikling og kurser

De enkelte punkter vil blive behandlet et for et, men først skal nogle generelle resultater af undersøgelsen præsenteres:

Fordelingen af besvarelser fra grundskoleområdet fortæller noget om hvad det er for skoleformer, der har et samarbejde med musik- og kulturskolerne (figur 1).

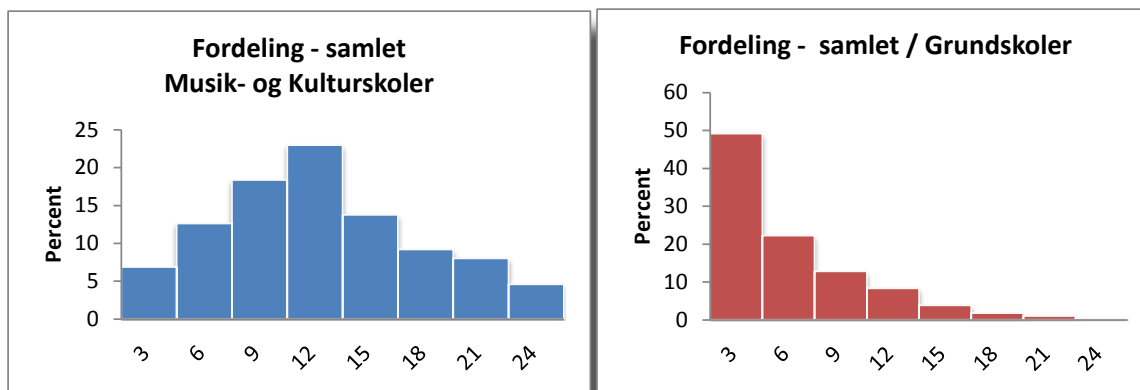
Figur 1: fordeling af skoleformer

Den største samarbejdspartner er, som forventet, folkeskolen. Det er imidlertid interessant at friskolerne også er stærkt repræsenteret. Efterskolerne er, deres mindre antal taget i betragtning, også en interessant samarbejdspartner. Specialskoler indgår, som det vil fremgå senere, særligt med fokus på tilbud til elever med særlige behov. Det lavere antal privatskoler kan hænge sammen med at en del privatskoler har egen musikskole.

Spørgeskemaundersøgelsen viser både noget om hvilke former for samarbejde der er udbredt og hvordan de er udbredt i henholdsvis musikskole og grundskole. Er det noget der foregår meget af i en smal niche, er det noget, der foregår meget af generelt, er det noget få skoler laver meget af og de mange skoler laver lidt af - eller hvordan fordeler det sig.

Det er her et overraskende positivt resultat, at musik- og kulturskolernes samarbejde med grundskoler er noget som musik- og grundskolerne generelt laver meget af, således forstået, at de fleste laver meget og mange forskellige aktiviteter. Dette er tydeligt gennem den normalfordelingsagtige kurve (figur 2, venstre graf) over den samlede fordeling af samarbejdsaktiviteter for musik- og kulturskoler.

Som det fremgår, er det "typisk" for en musik- og kulturskole, at have omkring 12 forskellige samarbejdsaktiviteter (en fordeling med typetal 12), mens meget få har enten det dobbelte eller meget få. De efterfølgende analyser skal vise hvilke slags aktiviteter dette handler om, men det er helt tydeligt, at der ikke er tale om en aktivitet for nogle enkelte frontløbere, men derimod en aktivitet med betydelig volumen, som generelt alle musikskoler udfører. Det er et vigtigt resultat af undersøgelsen.

Figur 2: Generel fordeling af samarbejde for hhv. musikskole og grundskole

Fordelingen for grundskoler ser imidlertid væsentlig anderledes ud (figur 2, højre graf). Her er der tale om at mange skoler har forholdsvis få samarbejdsaktiviteter, og få skoler har forholdsvis mange. Op mod 50% har op til tre samarbejdsaktiviteter, mens omkring 10% har omkring 12 samarbejdsformer, som er det gennemsnitlige niveau for musik- og kulturskolerne. Der skal her dog tages forbehold for at nogle skoler kan have få samarbejdsaktiviteter, men at disse få kan være meget omfattende. Det vil blive belyst yderligere i forhold til de specifikke spørgsmål. Det generelle billede for grundskolen svarer godt overens med det billede af musikundervisningen - ganske vist særligt i folkeskolen - som rapporten "Musik i folkeskolen – Status og perspektiver." (Holst og Bechmann 2010) tegner af en opdeling af skolerne i forhold til musik i et A-hold og et B-hold.

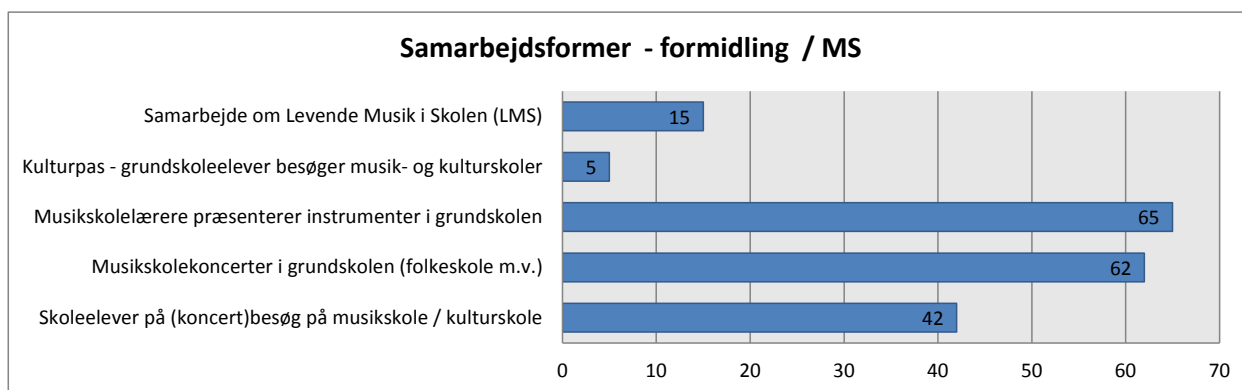
Generelt kan man her pege på, at samarbejdet mellem musik- og kulturskoler og grundskoler, herunder ikke mindst folkeskoler, kan ses som et potentiale, hvor musikskolerne kan ses som et potentiale med særlige muligheder for at bidrage til udviklingen af en musikkultur på folkeskolernes B-hold.

3.1 SAMARBEJDE OMKRING MUSIKSKOLERNES FORMIDLING

Formidlingsindsatsen fra musik- og kulturskoler handler traditionelt om musikskolekoncerter for folkeskoleelever, som enten afholdes på folkeskoler (turné) eller i form af at folkeskoleelever inviteres til koncert på musikskolen. Hensigten hermed er primært at skabe interesse blandt folkeskolens elever for musikundervisning, eventuelt med fokus på bestemte instrumenter (fx sjældne instrumenter). Musikskolens formidlingsaktiviteter kan også ses i et bredere perspektiv som del af den kommunale kulturformidlingsindsats, herunder tiltag som 'kulturpas' o.l.

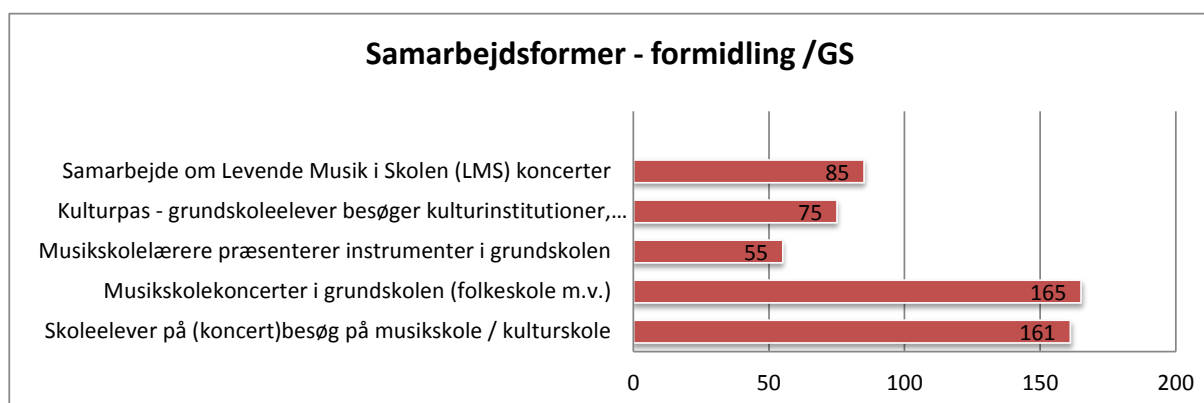
3.1.1 KVANTITATIVE DATA

I musikskolens perspektiv er der især to områder, som er de fremtrædende - præsentation af instrumenter i grundskolen samt koncerter samme sted (figur 3). Koncerter på musikskoler for grundskoleelever er også en fremtrædende aktivitet, men måske på grund af de mere komplicerede forhold omkring transport ikke så udbredt som koncerter på skolerne.

Figur 3: Formidlingsaktiviteter - musikskoledata

Der er imidlertid beretninger om at resultaterne af at invitere elever til koncert med mere på musikskolen kan være bedre. Der indgår ikke data om hvorvidt det ene eller det andet er forbundet med, hvorvidt musikskolen er overvejende central eller decentral. Det er tydeligvis aktiviteterne forbundet med hvervning af nye elever til musikskolen, der dominerer, mens kulturformidling fx i Kulturpasordning og samarbejde om LMS-koncerter er meget begrænset. I grundskoleperspektiv ser det imidlertid lidt anderledes ud (figur 4). Der er enighed om at musikskolernes koncertaktiviteter henholdsvis i grundskolen og på musik-/kulturskolen er en fremtrædende aktivitet.

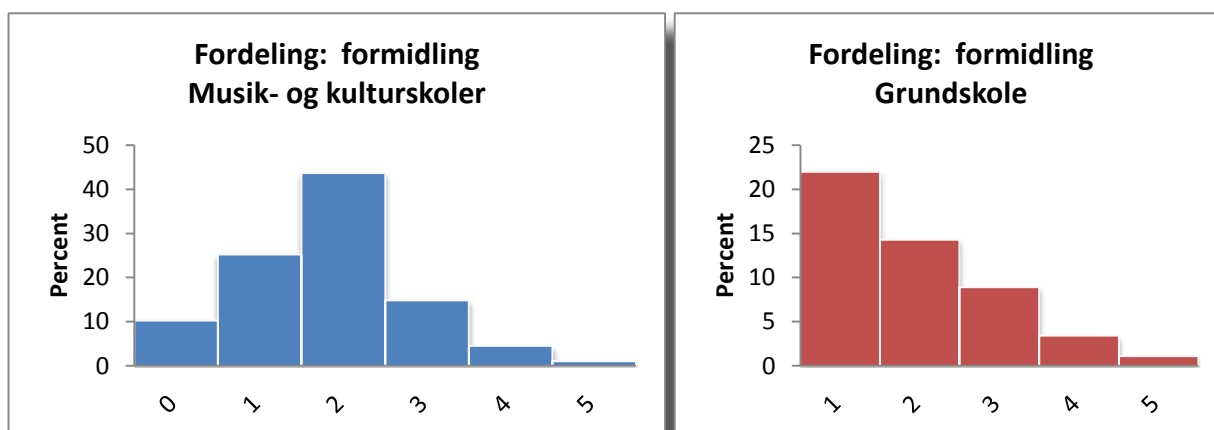
Figur 4: Formidlingsaktiviteter - grundskoledata

Instrumentpræsentation fremstår ikke så tydeligt i grundskolerne, hvilket kunne tyde på, at dette måske ikke får en opmærksomhed der står mål med den indsats, musikskolerne oplever det kræver. Kulturformidling og LMS opfattes af skolerne som mere fremtrædende end af musikskolerne. Dette kunne eventuelt hænge sammen med at musikskolerne ikke har så meget opmærksomhed på netop denne form for formidling, da den ikke i samme grad som de andre aktiviteter er af betydning for musikskolens tilmeldingstal.

Tallene for de samme aktiviteter for henholdsvis musik- og kulturskole og grundskole viser tydeligt, at de har forskellig størrelsesorden. Dette hænger sammen med at en musikskole, som der kun er en af i en kommune, arbejder sammen med et antal grundskoler i den samme kommune. De gennemgående tal peger på, at der er tale om, at en musikskole gennemsnitligt arbejder sammen med omkring tre grundskoler set i forhold til de enkelte aktiviteter. Om end dette er en meget generel vurdering peger det dog på, at der er et væsentligt potentiale for samarbejde med grundskoler / folkeskoler, som på nuværende tidspunkt ikke er inddraget i samarbejdet.

Ser vi nu på fordelingen af hvor stor del af musikskolerne der udbyder hvor mange formidlingsaktiviteter (Figur 5, venstre grafik), svarer billedet overens med det generelle billede (Figur 2), idet der typisk udbydes to formidlingsaktiviteter af mange musikskoler, mens få ikke udbyder sådanne eller udbyder mere end tre.

Figur 5: fordeling af samarbejde for hhv. musikskole og grundskole for formidlingsaktiviteter

Ser vi på hvor stor del af grundskolerne der samarbejder om disse formidlingsaktiviteter (figur 5, højre grafik), er billedet, at det største antal skoler samarbejder om én formidlingsaktivitet, og jo flere aktiviteter der er tale om, jo færre skoler er der involveret. Den venstre-tunge fordeling her, svarer også overens med det generelle billede fra figur 2 og peger dermed på den samme tendens her i forhold til det specifikke spørgsmål om formidlingsaktiviteter.

3.1.2 SUPPLERENDE DATA BASERET PÅ TEKSTBESVARELSER

Mange musikskoler besøger alle skoler årligt eller på skift med koncerter.

- Musikskolen præsenterer en (musik/musikdramatisk) forestilling til kommunens skoler. Et bredt instrumentarium præsenteres (på tværs af genrer). Et sammensat orkester af musikskoleelever og musikskolelærere optræder for inviterede skoleklasser fra alle skoler i kommunen. Konceptet har været afprøvet (centralt og) som rejseorkester på kommunens skoler.
- Klassebesøg tilbydes alle skoler i kommunen. Musikskolen vælger hvilke musikfag, musikskoleelever og musikskolelærere der besøger de enkelte skoler i tiden op til musikskolens tilmeldingsfrist. Enkelte besøg varetages udelukkende af musikskolelærere.
- Vi er årligt på besøg på de fleste af kommunens skoler i forbindelse med tilmelding til musikskolen.
- Musikkaravane: orkesterrekrutteringsprojekt i 3 karavener (strygere - violin / bratsch / cello / kontrabas) - (blæsere: obo, fløjte, klarinet, fagot) - (Messing - trompet, basun, horn, slagtojt) Holder til i 4 måneder på en skole, hvor elever i 2.-5. klasse får tilbud om billig (250 kr./md) undervisning på instrument + sammenspil.
- Alle folkeskoler på skift får skolekoncerter. Flere af dem kommer også til os for at høre skolekoncerter. Vores instrumentallærere tager ud til alle de skoler, hvor vi har forskoleundervisning og præsenterer instrumenter.
- Udover hverve-koncerter laver vi årlige turneer for flere af vore større sammenspilshold.
- Samtlige af kommunens skoler besøges på skift hvert andet år.
- Vi er årligt på besøg på de fleste af kommunens skoler i forbindelse med tilmelding til musikskolen.
- Skoleturneer på 4 - 6 skoler hvert år. Skoleklasser inviteres på koncert og ballet i skoletiden.
- Vi laver en skolekoncert turne hvert år vi kommer rundt på 10 skoler i kommunen hvert år
- Vi laver hvert år "Kul-tour", hvor kulturskolen præsenterer 10-15 koncerter på forskellige folkeskoler. 4 gange årligt præsenteres messinginstrumenter i grundskolen i forbindelse med PR for vores garde.
- Musiktest i samtlige 3. kl. i kommunen - alle tre folkeskoler og en privatskole. Orkesterlærerne fra musikskolen har en opgave til 3. kl. eleverne i en musiktime, og inviterer herefter alle, men særligt de elever, der viser særlig interesse for musikken, til en instrumentprøve

Koncerter holdes også på musikskolen:

- Vi inviterer 3.-4. klasserne til elevkoncerter på musikskolen hvert forår.
  - 4 Skolekoncerter på Musikskolen for 3.-7. klassestrin i forbindelse med vores koncertuge i uge 19 hvert år.
- Værkstedsholdene bliver transporteret i bus til Musikskolen, hvor instrumentallærerne præsenterer deres instrumenter
- Musikskolen præsenterer en (musik/musikdramatisk) forestilling til kommunens skoler. Et bredt instrumentarium præsenteres (på tværs af genrer). Et sammensat orkester af musikskoleelever og musikskolelærere optræder for inviterede skoleklasser fra alle skoler i kommunen. Konceptet har været afprøvet centralt (og som rejseorkester på kommunens skoler).

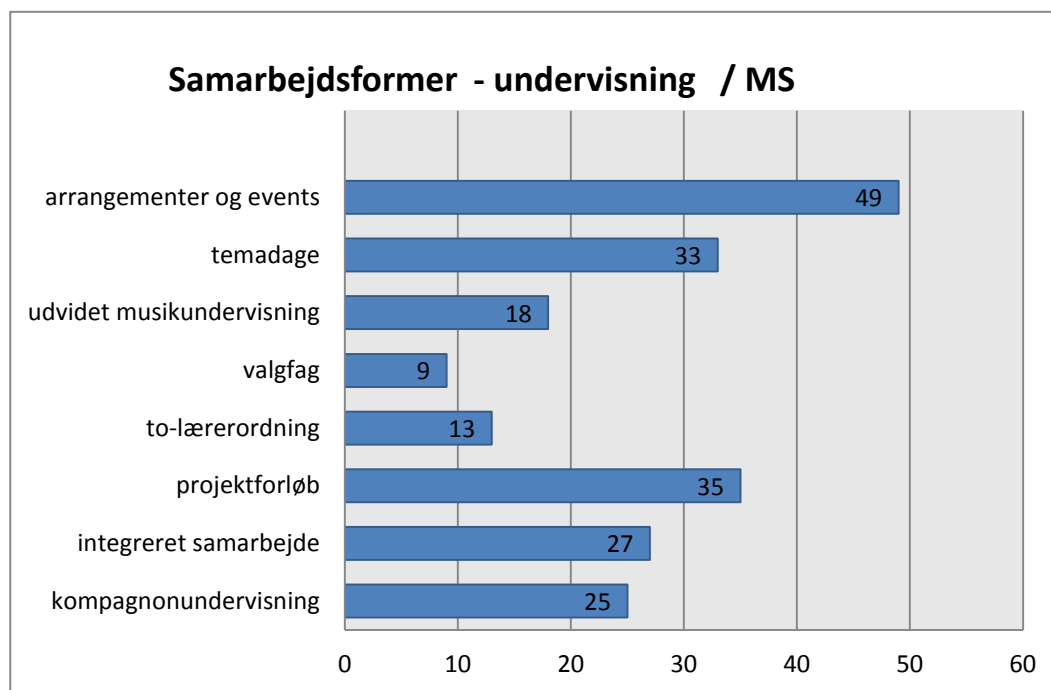
I forbindelse med koncerter mm, eller som alenestående aktivitet, præsenteres (især sjældne eller truede) instrumenter for elever i folkeskolen:

- Vores instrumentallærere tager ud til alle de skoler, hvor vi har forskoleundervisning og præsenterer instrumenter.
- Lærere på 'truede' instrumenter besøger udvalgte skoler med kampagner.
- Vi er årligt på besøg på de fleste af kommunens skoler i forbindelse med tilmelding til musikskolen. Derudover tager lærerne ind i mellem på besøg på skolerne og præsenterer deres instrumenter.
- Nogle lærere har givet koncerter med præsentation af sjældne instrumenter som obo, bratch, tværflojtte og kontrabas

3.2 SAMARBEJDE OM UNDERVISNING I MUSIK

3.2.1 KVANTITATIVE DATA

Besvarelserne fra musik- og kulturskolerne om samarbejde i form af musikundervisning viser, at dette foregår på en række områder (figur 6).

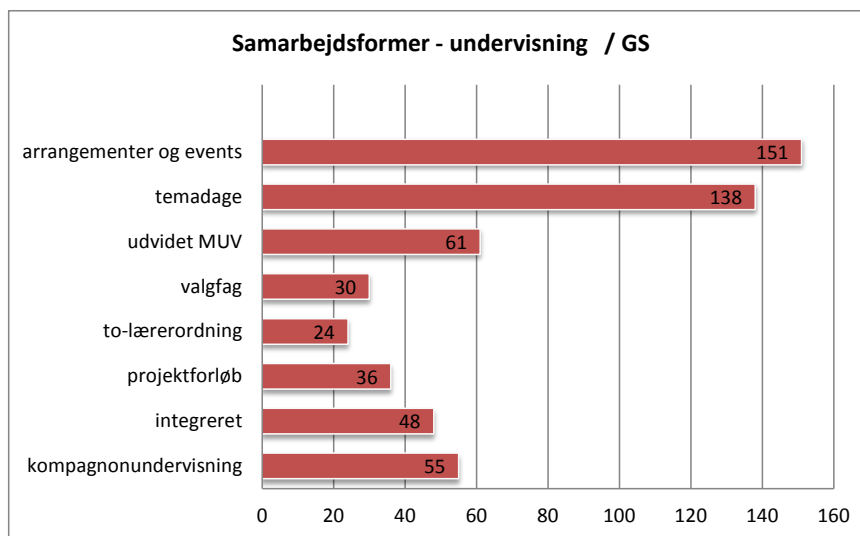

Figur 6: Samarbejde om undervisning - musikskoledata

Samarbejde om arrangementer (fx forårskoncerter) og temadage er meget udbredt. Det er imidlertid interessant at projektforløb - dvs. forløb som går over en noget længere periode - kommer ind på andenpladsen. Projektforløb kan handle om fx musicalprojekter, men også om projektforløb som inddrager andre fag i folkeskolen som eksempelvis Københavns musikskoles klasseprojekter. Integreret samarbejde som fx musikundervisning i et samarbejde mellem folkeskolemusiklærere og musikskolelærere som det kendes fra Musik til

Alle, Horsens, er også en udbredt samarbejdsform. Kompagnonundervisning, som er en mere velkendt samarbejdsform, der er blevet praktiseret gennem en længere årrække, er også pænt repræsenteret, men har altså ikke en så fremtrædende plads som samarbejdet om projektførløb. Valgfag indtager samlet set en ret beskedne plads, hvilket kan hænge sammen med valgfaget musiks' aktuelt begrænsede udbredelse (se også Holst og Bechmann 2010).

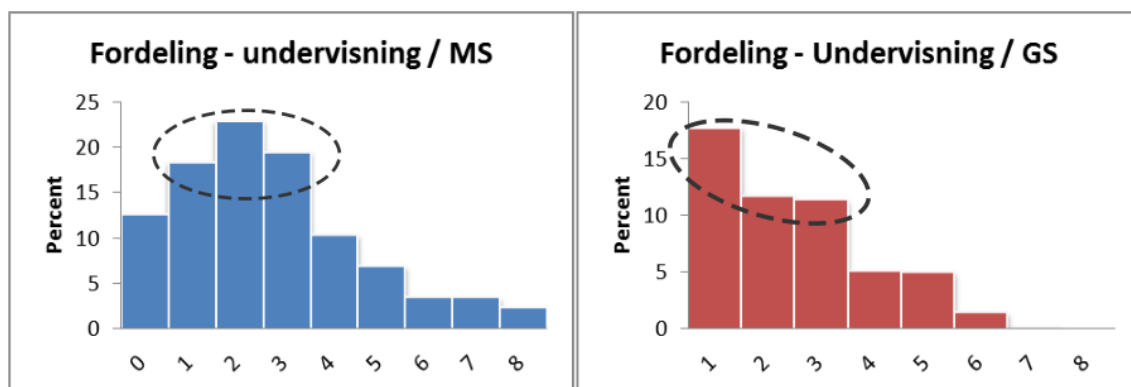
Besvarelserne fra grundskoler om samarbejde i form af musikundervisning giver et billede (figur 7), som er ganske godt i overensstemmelse med ovenstående musikskoledata.

Figur 7: Samarbejde om undervisning - grundskoledata

Udbredelsen af samarbejde om arrangementer (fx forårskoncerter) og temadage bekræftes her. Samtidig er der en række andre former for samarbejde i musikundervisningen i form af udvidet musikundervisning, kompagnonundervisning, integreret samarbejde og projektførløb der tilsammen udgør et betragteligt omfang. To-lærerordning i den almindelige musikundervisning (som forskellig fra kompagnonundervisning) ser ikke ud til at være særlig udbredt, hvilket kan være forbundet med at det ofte vil forudsætte en form for særlig finansiering fx i forbindelse med udviklingsprojekter. I overensstemmelse med musikskoledata'ene står valgfag som et område hvor der er et begrænset samarbejde. Dette spørgsmål vil blive taget op under spørgsmålet om formaliserede samarbejder på skoleplan, herunder integration af musikskole og grundskole.

Ser vi nu på fordelingen af hvor stor en del af musikskolerne der samarbejder hvor meget med grundskoler om undervisning (Figur 8, venstre grafik) har størstedelen (i alt ca. to tredjedele) af musikskolerne en til tre undervisningssamarbejder, og der er et mindretal (ca. en fjerdedel), der har fire og derover. Desuden er der ca. 10% af musik- og kulturskolerne, som ikke har etableret eller aktuelt ikke har samarbejde med grundskolen om undervisning.

Figur 8: fordeling af samarbejde i form af undervisning for hhv. musikskole og grundskole

Ser vi på fordelingen for hvor stor del af grundskolerne, der samarbejder med musikskoler om undervisning i en eller flere former, er der en vis overensstemmelse med musikskolefordelingen, idet den største vægt ligger i området én til tre samarbejdsformer.

Omfanget af skoler der ikke har et samarbejde er ikke medtaget i fremstillingen her, da besvarelsesprocenten på ca. 40% gør at der ikke umiddelbart er grundlag for at beregne dette. Den høje besvarelsesprocent for musikskoledelen derimod gør at der er tale om et ret komplet billede og dermed en mulighed for at bestemme dette. Dette forklarer hvorfor fordelingsstallene i figur 8 - venstre graf (musikskoledata) begynder ved nul, og i højre graf (grundskoledata) ved et.

3.2.2 SUPPLERENDE DATA BASERET PÅ TEKSTBESVARELSER

Om projektføreløb og integreret musikundervisning se afsnit 3.3.2, herunder kor, instrumentsammenspil mm. koblet til koncerter og events.

Kompagnon / to-lærer undervisning

Kompagnonundervisning tilbydes i indskolingen - dvs. nulte, første, anden og tredje klasse. I indskolingen som et samarbejde mellem musikskolelærer og børnehaveklasselærer og i første klasse og videre som et samarbejde mellem musikskolelærer og folkeskolemusiklærer.

- På 3 skoler ... har vi Kompagnonundervisning i Børnehaveklasserne.
  - Der ydes ½ sæsons musiktilbud til alle 0. klasser på de nævnte skoler, som kompagnonlærerordning
  - 2012-13 havde vi kompagnonordning i 2 0-klasser. Dette skoleår har vi kompagnonordning i en 3. klasse
  - Vi afvikler kompagnonundervisning i alle 1. og 2. klasser
  - Vi tilbyder alle skoler at de kan få en musikskolelærer i deres børnehaveklasse (kompagnonundervisning), udgiften deles 50/50. Dette benytter en del skoler sig af.
  - Alle 16 kommunale skoler deltager i kompagnon undervisningen.
  - Har i ca. 10 år haft kompagnonundervisning af alle børnehaveklasser i kommunen. Dette er nu helt udfaset p.g.a. besparelser.
  - Kompagnonundervisning 18 uger i samtlige børnehaveklasser.
  - musikskolelærer + skolemusiklærer deles om skolens kor - pt. 14 steder
  - Kompagnon: musikskolelærer + skolemusiklærer deles om den obligatoriske musikundervisning i folke/friskolen
  - Musik til Alle projektet og Musik, Sprog, Integration, begge Horsens, bygger på samarbejde musikskolelærer-folkeskolemusiklærer.
- Se rapporter under referencer.

Udvidet musikundervisning. I forbindelse med projekter og to-lærerordninger tilbydes udvidet musikundervisning i perioder eller som regulær undervisning i udvidet form fx i forbindelse med

klassebaseret instrumentundervisning (fx. strygere og blæsere). Se også eksempler i afsnit 4.

- På Mariager Skole får alle børn i 2. kl. udvidet musikundervisning i form af 12 ugers inspirations kursus i violin på mindre hold. Et samarbejde både økonomisk og pædagogisk.
- Musik til Alle projektet, Horsens. Se www.musikskolen.horsens.dk
- Klasseprojekter for alle kommunens 1.-6. klasser, 3 dage á 4 klokke timer, 2-3 musikskolelærere, 1-2 medfølgende folkeskolelærere
- Vi arbejder med mange af kommunens folkeskoler. Specielt Tovshøjskolen hvad angår udvidet musikundervisning i MusikUnik.
- Musikprofilskole med tre ugentlige musiktimer for alle børn (i skoletiden men læst af musikskolens lærere samt et niveauopbygget instrumentalt tilbud med strygere og blæsere)

Valgfag omtales næsten ikke i materialet, bortset fra et enkelt eksempel hvor indsatsen er ophørt.

- Før kommunesammenlægningen havde vi samarbejde om valgfagsrock for skolernes overbygning (8-9 kl.) i form af rotation på det rytmiske instrumentarium og koncertturne på skolerne som afslutning.

Levende Musik i Skolen (LMS) - samarbejde foregår mest på det administrative plan.

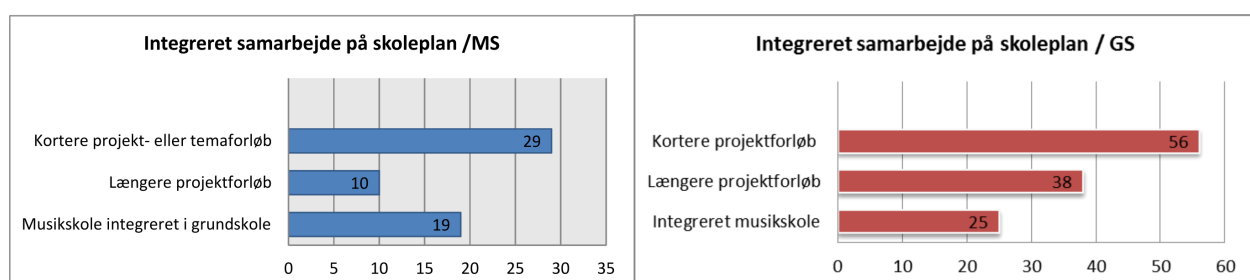
- LMS Samarbejde med LMS koncerter og kulturpakker: Vores bidrag ligger i udlån af Musisk Skoles lokaliteter samt praktisk hjælp til koncerter.
- Musikskolen koordinerer i samarbejde med en konsulent fra skoleområdet LMS-samarbejdet. Fordelen er her, at der kan skabes synergi/balance mellem LMS tilbuddene og musikskolens tilbud til skolerne.
- Elever fra den nærliggende Bobjergskolen kommer på Musikskolen til LMS-koncerter og i forbindelse med temauger.

3.3 SAMARBEJDE OM MUSIKUNDERVISNING INTEGRERET PÅ SKOLEPLAN

En del af samarbejdet om undervisning vil have en karakter af et integreret samarbejde som er formaliseret på skoleplan. Det kan spænde over forskellige former i form af projekter af kortere eller længere forløb, men der findes også samarbejder, hvor musikskole og folkeskole fast kører et integreret samarbejde fx med udvidet musikundervisning med samarbejde mellem musikskolelærer og folkeskolemusiklærer Musik til Alle, Horsens (se Holst 2008). Et andet eksempel er Århus Musikskoles MusikUnik, som er et El Sistema inspireret samarbejde på Tovshøjskolen i Gellerup, Århus (se eksempler). En regulær integration af musikskole og folkeskole er også en mulighed, som fx projektet Ny Skole i Helsingør, hvor musikskolen integreres i et nyt skolebyggeri med folkeskole, SFO mm. (se eksempler).

3.3.1 KVANTITATIVE DATA

Undersøgelsen viser (se figur 9), at der er formaliserede projekter mellem musikskole og grundskole som både består af korte projekter og længere projekter og integrerede samarbejder.

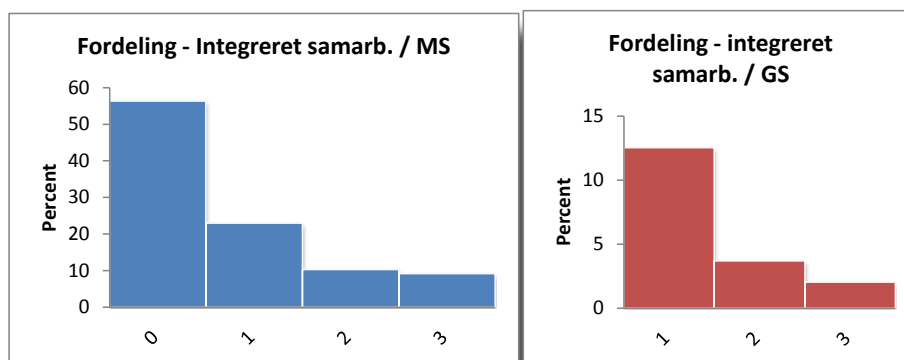

Figur 9: Formaliseret og integreret samarbejde om undervisning - musikskoledata og grundskoledata.

Forskellen mellem musikskoledata og grundskoledata i forhold til længere projekter vs integreret samarbejde ses som spørgsmål om at de to kategorier overlapper hinanden og derfor kan være fortolket forskelligt.

Omfanget af og integrerede projekter anslås (på grundlag af besvarelserne og en vurdering af overlap mellem kategorierne) til at ligge på ca. 50 til 60, hvilket er et betydeligt omfang. Det er således ikke sådan, at samarbejde om undervisning overvejende er begrænset til arrangementer og events. Der er tale om både mere ad hoc-mæssige samarbejder og de mere formaliserede samarbejder.

Ser vi nu på fordelingen af hvor stor en del af musik- og kulturskolerne der har henholdsvis ingen, 1,2 eller 3 formaliserede og integrerede samarbejder med grundskolen (figur 10), viser det sig, at der er tale om en udbredelse heraf på lidt under halvdelen af landets musikskoler (ca. 45%). Det er således ikke kun tale om få musikskoler og få projekter, men derimod et betydeligt omfang fordelt på op mod halvdelen af landets musikskoler. Der er således på den ene side tale om en betydelig aktivitet og en betydelig udbredelse, men på den anden side også om et potentiale der kan udvikles og udbredes videre.

Figur 10: fordeling af formaliseret og integreret samarbejde om undervisning for hhv. musikskole og grundskole

Det er desuden en tendens, som kan ses både fra fordelingen for musikskoler (venstre grafik) og for grundskoler (højre grafik), at der er flere, der har færre af sådanne projekter. Ser man eksempelvis på et projekt som Musik til Alle, Horsens, er det tydeligt at et enkelt projekt af denne type kan have et meget stort omfang. De relativt færre projekter af denne karakter sammenlignet med ad hoc projekter er således ikke udtryk for omfanget af samarbejde, og et indtryk heraf kan fås ved at kigge nærmere på eksempler på sådanne projekter (se afsnit 4).

3.3.2 SUPPLERENDE DATA BASERET PÅ TEKSTBESVARELSER

Kor indgår både som samarbejdsprojekter og i forbindelse med arrangementer og koncerter

- På Søndre Skole og i samarbejde med Skoleforvaltningen/kultur og fritid tilbydes elitekor for piger i 7 - 9 kl. i rytmisk kor. Et kor der allerede er blevet tildelt flere priser og har udgivet 2 cds med succes. Et samarbejde både økonomisk og pædagogisk.

- Kompagnon kor: musikskoleærer + skolemusiklærer deles om skolens kor (pt. 14 steder i Odense Kommune).

- Vi laver bl.a. et årligt korstævne, hvor elever fra flere af kommunens skoler deltager, som regel omkring 500 elever.

- Vi sørger for, at der er skolekor på indskolingsniveau på alle skoler og afvikler i den forbindelse en årlig kordag, hvor alle skolekorsbørnene har fri fra almindelig skolegang og synger en hel dag med koncert for forældrene om aftenen i Kulturhuset Viften

- samarbejde med alle skolerne i kommunen i form af et sangprojekt for alle elever i 5. klasserne samt undervisning og koncerter på skolerne."

- Børnekorprojekt med alle kommunens skoler 4-5. klassetrin.
- Musikskolen står som arrangør af 3 kordage hvert år for 4 klasser. 4. kl.'s musiklærere og kordirigenten fra musikskolen bliver enige om et repertoire. Musiklærerne indstuderer værket, og man mødes og samler det på de tre kordage. Det munder ud i en forældrekoncert og to skolekoncerter
- Kor undervisning i skolens lokaler ledet af en musiklærer fra skolen skemalagt i sammenhæng med elevernes øvrige undervisning. Koret afvikles i musikskole regi.
- Skolekoret laver hvert år en musical i samarbejde med musikskolen
- Skolekor med en lærer og en musikskolelærer en time om ugen. Skolekoret medvirker ved forårskoncert og et eller to andre arrangementer.

Instrumentalsammenspil og instrumentundervisning integreret i den obligatoriske undervisning eller som projekter fremstår som et samarbejdsområde i stærk udvikling. Der igangsættes og gennemføres en række meget forskelligartede projekter, hvoraf en del er inspireret af El sistema-konceptet, og en del bygger på ny kompositionsmusik og klassisk instrumentalmusik.

- Hørsholm Musikskole: Nogle musikskolelærere har komponeret et værk, tilpasset de musikskoleelever, der går på den pågældende skole for som projekt i januar 2013 at indstudere det og lave et par koncerter, såvel på skolen som i lokalområdet for at profilere musikskoleeleverne over for de andre børn. Der er foretaget en kortlægning af musikskoleelevernes fordeling på kommunens skoler med henblik på, at lave tilsvarende arrangementer andre steder, og på lang sigt at etablere skoleorkestre på de enkelte skoler. Opbygningen af et besluttet samarbejde med skolernes musiklærere er pt i den spæde startfase med dialog mellem musikskolens og skolernes ledere.
- Projektet Unge spiller Ny Musik 2012. Instrumental-sammenspil mellem musikskoleelever og folkeskoleelever i rammen af ny kompositionsmusik med Mogens Christensen. Rudersdal Kommune, Trørøds skolen og Toftevangskolen.
- Rødovre Kommunale Musikskole. Samarbejde om socialt udsatte børn i orkesterprojekt med socialt udsatte børn, som skolerne visiterer ind i et orkesterprojekt. De elever der deltager i projektet med socialt udsatte børn får lov til at gå fra deres almindelige folkeskoletimer til solundervisningen.
- Skanderborg Kulturskole. El Sistema inspireret projekt Niels Ebbesen Skolen.
- El Sistema inspireret projekt (Sistema Højvangen) hvor 15 børn i bh klassen samt 15 børn i børnehaven modtager musikundervisning 2 - 3 lektioner om ugen, hvor både børnehavepædagoger, musiklærer og sfo pædagog deltagere.
- Hjørring Musiske Skole. Lundergårdskolen - Et El Sistema projekt - Young Care Orkester - i samarbejde mellem os, Lundergårdskolen, fritidsområdet og det kommunale sundhedscenter
- Århus Musikskole. Tovhøj skolen -Musik Unik. El Sistema inspireret projekt med klassebaseret undervisning på stærkt belastet skole i Gellerup.
- Struer Musikskole. Blæserklassen er startet i dette skoleår (Se Damusanyt okt. 2012). Bremdal Skole og Struer
- Gladsaxe Musik- og Billedskole. 4 ugers samarbejde med Gladsaxe skole - blæserundervisning i musiktimerne. Ideen er at komme rundt på flere skoler i løbet af året.
- Ikast-Brande Musikskole. Engesvang skole: Celloklasse, cello integreret i musikundervisningen i 3. klasse samt "frivillig cello" efter skoletid. Isenvad skole: violin i børnehaveklassen.
- Den Kreative Skole, Fredericia. Har gennemført et strygerprojekt støttet af kunstrådet.
- Musikskolen Ringkøbing-Skjern. Celloklasse, violinklasse, forårskoncert
- Nordfyns Musikskole. Der undervises i 1.-3. klasserne eller i 4.-6. klasserne i instrumentalundervisning i 40 uger.
- Herning Musikskole. Siden 2007 har vi undervist indskolingseleverne på Brændgårdskolen i violin - holdundervisning og tæt samarbejde med klasselærerne og skolen i øvrigt. Skolen rummer over 15 nationaliteter og ligger i et område med sociale boligområder og villakvarter. Projektet er for skolen blevet et trækplaster når der skal nye klasser i gang. Gjellerupskolen Her er startet en Yamaha-blæserklasse, hvor 4. B får instrumentalundervisning af os på små hold. Klassens egen musiklærer er dirigent for det orkester, som klassen tilsammen udgør. En lignende klasse er startet i Struer - de to første klasser i Skandinavien.
- Mariager Fjord Kulturskole. På Mariager Skole får alle i børn 2 kl. udvidet musikundervisning i form af 12 ugers inspirations kursus i violin på mindre hold. Et samarbejde både økonomisk og pædagogisk.
- Albertslund musikskole Vi påbegynder i år en blæserklasse i en 2.klasse på Herstedlund skole, to blæserlærere underviser sammen med klassens Musiklærer i musiktimerne. Udover at et blæserorkester gerne skulle etableres, vil fælles mål for musikundervisningen blive nået dels gennem sammenspillet, dels gennem andre aktiviteter i musikundervisningen.
- Holstebro Musikskole. Sønderlandsskolen. Kompagnonundervisning 18 uger i samtlige børnehaveklasser. Musikprofil-skole med tre ugentlige musiktimer for alle børn - samt et niveauopbygget instrumentalt tilbud med strygere og blæsere.

- Der tilbydes undervisning i basun for 7 - 11-årige i SFO-tiden og åbenskoletiden på skolen. Der tilbydes undervisning i violin for 6- 12 årige i SFO og åbenskole-tiden på skolen. Musikskolen lærere samarbejder med skolens musiklærere, så instrumenterne kan anvendes i musikundervisningen.

- Vi samarbejder på andet år om en violinskole for vores yngste indskolings elever. Violinlæreren fra musikskolen kommer én gang om ugen på skolen og underviser 8-10 elever. Børnehaveklasselæreren deltager i undervisningen.

- Vi har i år en blæserklasse på 4. årgang, hvo klassens egen lærer har en ekstra time med klassen - og alle klassens elever får derudover en times undervisning af lærere fra musikskolen.

- Bh.kl: musikundervisning ca. 1 lek i 3 mdr. for hver elev. 3. årg. alle elever bliver introduceret til violinen gennem 4 lektioners undervisning på 6-7 mands hold.

- Vi har celloundervisning 1 time om ugen i en indskolingsklasse (5 elever ad gangen i 5-6 uger), derudover har vi 1 times cello-klub undervisning for "letøvede". Ved skolens forårskoncert deltager ovennævnte cellohold, samt klaver- og guitarelever fra musikskolen.

3.4 SAMARBEJDE PÅ SPECIALISEREDE OMRÅDER

I dette afsnit spørges til specialiseret samarbejde om undervisning med hensyn til:

a. Musik og specialundervisning

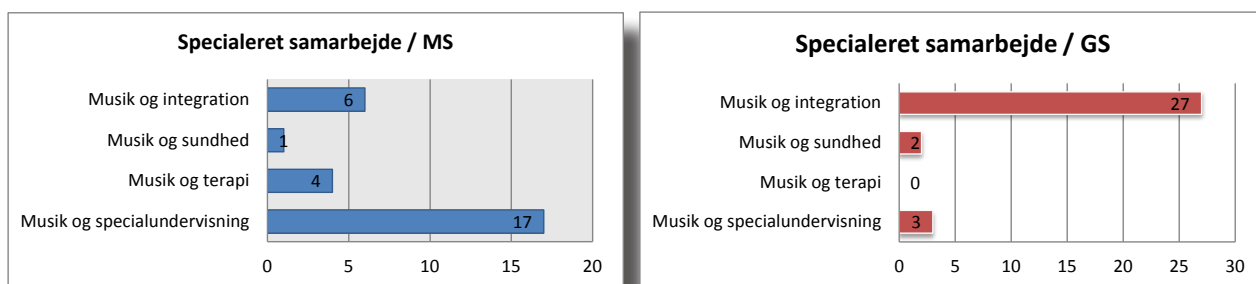
b. Musik og terapi

c. Musik og sundhed

d. Musik og integration

3.4.1 KVANTITATIVE DATA

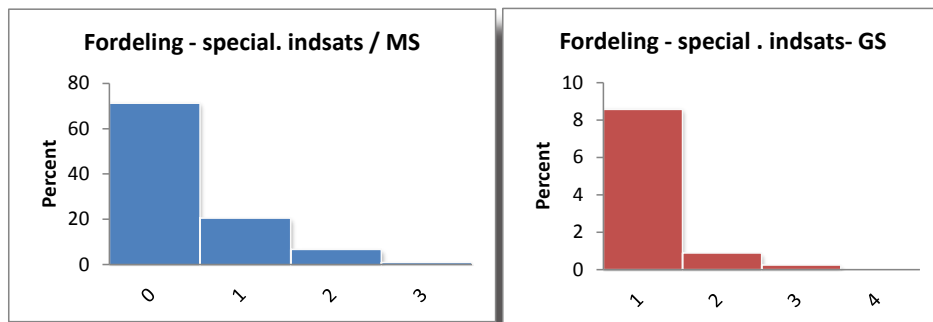
Integration og specialundervisning er de to fremtrædende samarbejdsområder. Disse to områder kan ses som to forskellige perspektiver eller tilgange til spørgsmålet om undervisning af børn med særlige behov, og det er interessant at dette tydeligvis forstås i disse to forskellige perspektiver i musikskole henholdsvis grundskole, hvilket kan hænge sammen med det vældigt store fokus på inklusionsstrategier i folkeskolen herunder centrale tiltag og lovændringer. Musikterapi kan ses som et grænseområde til samarbejde om specialundervisning, og det er et spørgsmål om, hvorvidt der, i de tilfælde, der optræder her, er tale om specialundervisning udført af musikpædagoger eller musikterapi, og hvorvidt de musikpædagoger, der indgår her, også er kvalificerede som musikterapeuter (ref. uddannelsen i Ålborg).

Figur 11: Specialiseret samarbejde om undervisning - musikskoledata og grundskoledata

Ser vi nu på fordelingen af hvor stor en del af musik- og kulturskolerne som har ingen, 1,2 eller 3 af disse specialiserede samarbejdsformer (figur 12), kan det ses, at dette område varetages af et mindre udsnit af musikskoler på ca. 30 procent (70% har ingen). Af fordelingerne for både musikskole og grundskole, er det desuden tydeligt, at der primært er tale om én form (nemlig specialundervisning / inklusion). I musikskolerne optræder desuden et begrænset omfang musikterapi (etableret i samarbejde med nogle specialinstitutioner, som kun delvist indgår i grundskoledelen).

Figur 12: fordeling af samarbejde om specialiseret undervisning for hhv. musikskole og grundskole

3.4.1 SUPPLERENDE DATA BASERET PÅ TEKSTBESVARELSER

Indsatsen i forhold til børn med særlige behov tager generelt udgangspunkt i et samarbejde med en specifik specialskole, og dennes behov

Den Kreative Skole. Dybkær specialskole. Specialskolen kommer på besøg i vores hus, og får undervisning af DKS lærer.

Mariagerfjord Kulturskole. Hostrup Høj Specialskole. Vi har medarbejder der udfører musikterapi for en række udviklingshæmmede børn her på kulturskolen

Odense Musikskole. Østre Skole (musikskolen) - undervisning for blinde børn.

Hillerød Musikskole. Harløse (specialskole m. visiterede elever). En musikskolelærer underviser hver tirsdag på skolen. Harløse Skole tilbyder musikskolens lærere kursusforløb i at håndtere "specialbørn"

Ringsted Musik- og Kulturskole. Vigersted Skole. Undervisning af autister. I år dog intet samarbejde, men det forventes genoptaget.

Musisk Skole Kalundborg. Specialskolen Kathøj: En underviser fra Musisk Skole underviser 3 unge i SDU (særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse) 3 timer om ugen. Betalt af Kathøj.

Musisk Skole Kalundborg. Skolen på Herredsåsen: to undervisere fra Musisk Skole sammen med en musiklærer på folkeskolen underviser 10 socialt og fagligt belastede børn 50 min. om ugen.

Horsens Musikskole. Musik Til Alle projektet - se www.musikskolen.horsens.dk

MS\Horsens Musikskole. Langmarkskolen. Undervisning i OBS klasser samt børn med ADHD

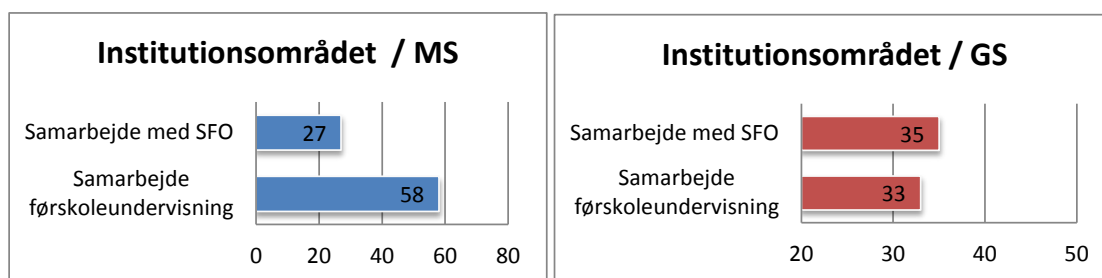
Skanderborg Kulturskole. Hørning skolen (specialskole). Undervisning af udviklingshæmmede børn"

Nordfyns Musikskole. Vi underviser i specialklasser som 2-3-lærerordning, underviser børn og unge med ADHD og indgår i integrationspuljen.

Gentofte Musikskole. Søgårdsskolen (Gentofte Kommunes specialskole)

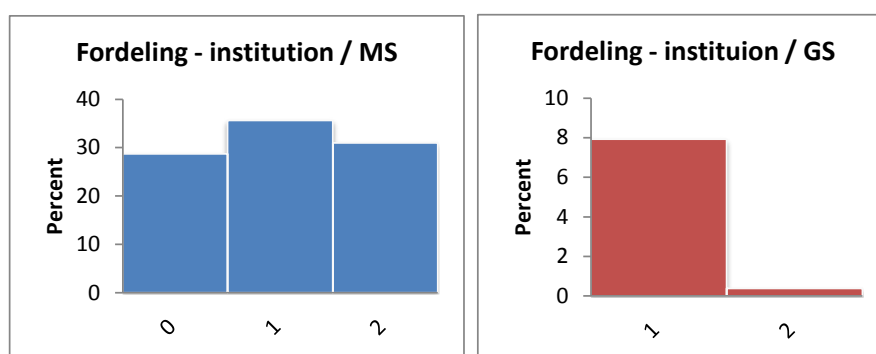
3.5 SAMARBEJDE UDVIDET MED INSTITUTIONSOMRÅDET

Af undersøgelsen fremgår det, at der i grundskolesammenhæng forekommer samarbejde i musikundervisningen med førskoleinstitutioner og fritidsordninger (SFO) i et meget begrænset omfang (Figur 13). I musikskolesammenhæng er billede imidlertid et noget andet, idet der i højere grad er tale om et samarbejde med førskoleinstitutioner (dagpleje, musikbørnehave mm). Musik- og kulturskolerne samarbejder med førskoleområdet har et betydeligt omfang, mens samarbejdet med fritidsordninger /SFO er mere begrænset.

Figur 13: Samarbejde med institutionsområdet. musikskoledata og grundskoledata

Ser vi nu på fordelingen af hvorvidt musik- og kulturskolerne har ingen, en eller to samarbejdsområder (institution eller fritidsordninger hhv. institution og fritidsordninger), viser undersøgelsen, at omkring to tredjedele af musikskolerne har et institutionssamarbejde, samt at der gennemgående er tale om et samarbejde både med førskoleinstitutioner og fritidsordninger (Figur 14). Der er således her tale om et omfattende samarbejdsområde for musikskolerne.

Figur 14: Fordeling af samarbejde med institutionsområdet - musikskole og grundskole

For grundskoleområdet ser det anderledes ud. Her er der for det første tale om en meget beskeden udbredelse - under fem procent besvarer at de har samarbejde med SFO og under ti procent besvarer, at de har samarbejde med førskoleinstitution, hvilket udgør under fire procent af den samlede undersøgelsesgruppe for grundskolen. Ud af disse er der overvejende tale om, at man har én samarbejdsform, som altså nogen gange er førskole og nogen gange er fritidsordning (SFO).

3.5.1 SUPPLERENDE DATA BASERET PÅ TEKSTBESVARELSER

Børnehave og dagplejeområdet er et stort indsatsområde for musikskolerne. I det følgende gives forskellige eksempler på samarbejder. Samarbejdsrelationen er her mellem musikpædagog og pædagog, hvilket er væsentligt forskelligt fra samarbejdet mellem musikpædagog og folkeskolemusiklærer. En rapport om samarbejdet mellem Den Kreative Skole, Silkeborg og Børnehuset Blæksprutten beskæftiger sig med denne problematik.

- Den Kreative Skole, Silkeborg: Samarbejdsprojekt om integreret musikundervisning i Børnehuset Blæksprutten. Se afsnit 4 og rapport i referenceliste.

- Struer Musikskole: Børneinstitutioner kan købe en musikskolelærer til musikalsk legestue ude i børnehaven. Især Lindegården benytter sig af denne ordning. Men vi har også samarbejde med 4-5 andre institutioner.

- Mariager Fjord Kulturskole. Vi tilbyder særlige pakker med billed- og musikforløb til børnehaver i hele kommunen.

- Høje-Taastrup Kommunale Musikskole: Samarbejde om en musikbørnehave hvor alle i institutionen børnene modtager undervisning 1 gang om ugen på Musikskolen. Der følges op på undervisningen i løbet af ugen i institutionen af børnehavens egne medarbejdere

- Odense Musikskole & MGK: Musikbørnehave / det fleksible musiktilbud. To institutioner (Ejerslykke / Den Blå Planet) har fast tilknyttet 2 musikpædagoger 3 dage om ugen. I det fleksible musiktilbud søger børnehaver om at deltage i for et ½ eller 1/1 år af gangen. Første tilbud er finansieret af Institutionsafdelingen, andet tilbud har ½ deltagerbetaling.
- Musisk Skole Kalundborg: Musiske Skole underviser omkring 32 hold med hver 14 børn i daginstitutionerne. Undervisning foregår decentralt på institutionerne og centralt på Musisk Skole hver uge 50 min. Det er de samme børn og pædagoger som kommer hele sæsonen. Der afvikles desuden 2 kurser om året for daginstitutionspersonalet som kommer med til musik hver uge.
- Lolland Musikskole: Vi underviser i 12 institutioner i Lolland Kommune
- Rudersdal Musikskole: Musikskolen er en del af kulturtilbuddet for dagsinstitutionsområdet ”Smag på kulturen 2012” der er et tilbud til området som helhed. 1 hus indenfor hvert af kommunens 8 områder får kulturtilbud, herunder musik. Musikskolen medvirker med workshop for personalet samt institutionsbesøg.
- Rødovre Kommunale Musikskole: Vi har netop åbnet 13 musikdagplejere i kommunen
- Greve Kommunale Musikskole: En musikskolelærer tilbyder forløb på 12 uger i en daginstitution. Der undervises 2 hold á 45 min. i fortløbende lektioner.
- Nordfyns Musikskole: Eleverne i Folkeskolen er forud blevet undervist i Dagplejen og Børnehaverne (ca. 90% af alle børn deltager hvert år).
- Faaborg Midtlyn Musikskole: Musikraketten - børnemusikfestivaler med børnehaver. De laver deres egen musik”

Børnehaveklasse (nulte klasse) i indskolingen bygger på et samarbejde mellem bh-klasselærer og musikpædagog.

Allerød Musikskole. På Engholm skolen tilbyder vi musikalsk værksted for alle børnehaveklasser, undervisningen er gratis og klasselæreren deltager.

Fanø Kulturskole. Lærer fra Kulturskolen gennemfører rytmikundervisning for alle indskolingsbørn i forårssæsonen.

Nordfyns Musikskole. Der undervises i alle Børnehaveklasserne i 40 uger (15 klasser) Der undervises i 10 ud af 15 klasser i blokfløjte (hele klassen) i 40 uger

Fredensborg Musikskole. Humlebæk skole køber rytmiktimer til BH-klasserne

- Vi er ved at forberede et samarbejde til vinteren 2013, hvor rytmiklærere fra musikskolen skal deltage i 10 undervisningstimer i samtlige børnehaveklasser i kommunens folkeskoler i Slagelse Kommune.
- En lærer fra musikskolen kommer på skolen og underviser i musik i 0.kl. i 20 lektioner i løbet af skoleåret
- 0. klasse får undervisning af musikleærer fra musikskolen
- børnehaveklassen modtager undervisning i en periode af en musikpædagog
- Musikskolen stiller lærer til rådighed sammen med skolens børnehaveklasser i et modul om ugen hele skoleåret
- I skolens 2 børnehaveklasser underviser en lærer fra musikskolen sammen med børnehaveklasselederne i 1 time om ugen i hver klasse
- I skolens 0.klasser har der i mange år været et tæt samarbejde med Musikskolens. En af skolens lærere står ganske enkelt for den ugentlige undervisning.
- Vi samarbejder på andet år om en violinskole for vores yngste indskolingselever. Violinlæreren fra musikskolen kommer én gang om ugen på skolen og underviser 8-10 elever. Børnehaveklasselæreren deltager i undervisningen.

Samarbejde med SFO fremstår som et område, hvor der ikke er så meget samarbejde:

Vi har på skolen et fantastisk vellykket samarbejde mellem underviseren fra Kulturskolen og SFO fritidsdelen hvor pædagoger deltager og støtter i undervisningen

Rødovre Kommunale Musikskole. Vi lavede et forsøgsprojekt med SFO'en på Tinderhøj Skole om ganske kort tid, hvor 2 musikleærere tager ud i SFO'en og fanger børnene, hvor de er.

Tønder Kulturskole. Kulturskolen har et samarbejde med Vidåens SFO omkring Kultur-SFO. Årligt kommer 96 elever fra SFO'en over på Kulturskolen og har ”undervisning” i 2x12 uger, 2 dg hver uge i Kulturskolens forskellige tilbud: dans, drama, billedkunst, musik, musik & bevægelse og digital storytelling.

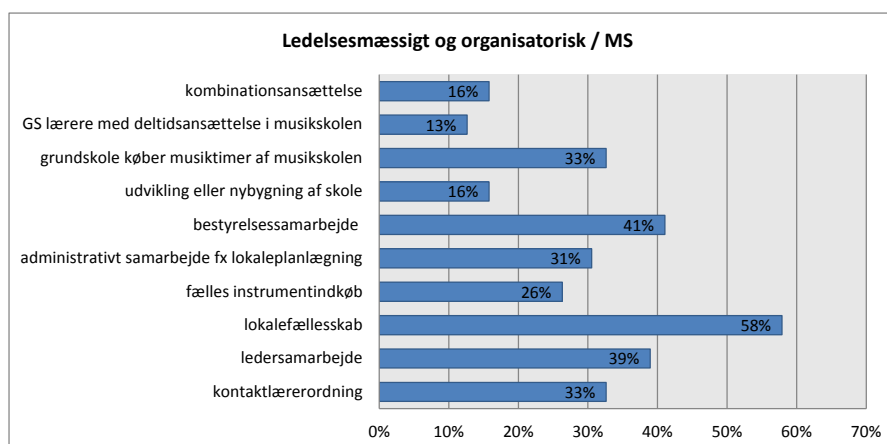
3.6 SAMARBEJDE AF LEDELSESMÆSSIG- OG ORGANISATORISK KARAKTER

Her spørges til følgende samarbejdsområder:

- kontaktlærerordning
- ledersamarbejde (skoleleder- musikskoleleder)
- lokalefællesskab
- fælles instrumentindkøb
- administrativt samarbejde fx lokaleplanlægning
- bestyrelsessamarbejde (gensidige repræsentanter)
- samarbejde om udvikling eller nybygning af skole
- grundskole køber musiktimer / lærertimer af musikskolen
- grundskolelærere med ansættelse i musikskolen
- kombinationsansættelse

3.6.1 KVANTITATIVE DATA

Dette afsnit baseres primært på musikskoledata for samarbejdsområder af organisatorisk og ledelsesmæssig karakter, idet den høje svarprocent antages at give det mest nøjagtige billede af omfanget. Figur 15 viser omfanget af de forskellige samarbejdsområder.

Figur 15: Ledelsesmæssigt og organisatorisk samarbejde - musikskoledata

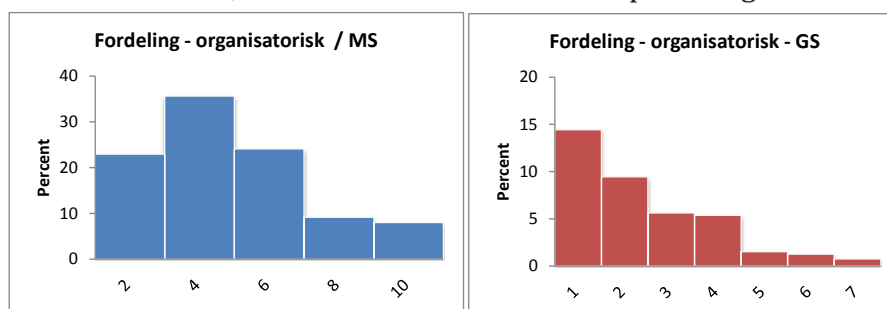
Samarbejdsområderne opstilles her i rækkefølge fra mest udbredte til mindst udbredte:

Samarbejdsområder	antal skoler	I procent
1. lokalefællesskab	55	58%
2. bestyrelsessamarbejde	39	41%
3. ledersamarbejde	37	39%
4. kontaktlærerordning	31	33%
5. grundskole køber musiktimer af musikskolen	31	33%
6. administrativt samarbejde fx lokaleplanlægning	29	31%
7. fælles instrumentindkøb	25	26%
8. udvikling eller nybygning af skole	15	16%
9. kombinationsansættelse	15	16%
10. GS lærere med deltidsansættelse i musikskolen	12	13%

Samarbejdsområderne som fremstår som mest udbredte i grundskolebesvarelserne er 1. ledersamarbejde

2. kontaktlærerordning
3. lokalfællesskab
4. instrumentindkøb

Ser vi nu på fordelingen af, hvorvidt musik- og kulturskolerne hhv. grundskoler har samarbejdsaktiviteter på en eller flere af disse områder, kan vi se, at musikskolerne generelt er aktive indenfor op til seks områder, mens grundskolerne generelt er aktive indenfor op til fire af disse områder. Her går de to tendenser for henholdsvis musik- og kulturskoler og grundskoler igen, hvilket delvist kan fortolkes som et resultat af den mindre dækningsgrad i besvarelserne fra grundskoleområdet, kombineret med en generel mere samlet indsats set fra musik- og kulturskolernes side, bl.a. i kraft af deres centrale placering i hver kommune.

Figur 16: Fordeling af ledelsesmæssige og organisatoriske samarbejdsområder - musikskole og grundskole

Det samlede billede er, at der på det ledelsesmæssige og organisatoriske område er tale om et bredt og omfattende samarbejde på tre områder:

- A. samarbejde på ledelses- og bestyrelsesplan
- B. Administrativt samarbejde (lokaler, instrumenter)
- C. Personalespørgsmål (kombinationsansættelse mm)

3.6.2 SUPPLERENDE DATA BASERET PÅ TEKSTBESVARELSER

Kontaktlærerordning er der blandende erfaringer med:

- Der er en kontaktlærer på hver af kommunens 13 skoler samt Birkerød Privatskole. Hver kontaktlærer søges tildelt ca. 10 timer årligt til dette samarbejde.
- Der er kontaktlærere på alle skolerne
- Vi har i mange år haft en kontaktlærerordning, som vi imidlertid er på vej ud af.
- Vi har en kontaktlærerordning, men den fungerer ikke.
- Jeg er kontaktlærer på XX skole og har til opgave at formidle Kulturskolens tilbud til grundskolens elever og sørge for fagfordeling, skemalægning, booking af lokaler til instrumentalundervisning, deltage i møder på kulturskolen mv.

Samarbejdet omkring fælles instrumentsamling er ikke altid problemløst:

- Samarbejdet består i, at musikskolen kommer to gange om ugen, benytter vores instrumenter og anlæg gratis. Det er ikke optimalt, da vi ofte er i tvivl om, hvem der har ødelagt noget, og hvorfor vores lokale ser anderledes ud, end vi har forladt det.

Kombinationsansættelse. I nogle kommuner er der mange kombinationsansatte, andre steder nogle enkelte. Andre peger på vanskelighederne heri.

- Aalborg Kulturskole. I det daglige er der en lang række snitflader ifbm et meget stort antal kombinationsansatte musiklærere.
- Grund- og musikskole samarbejder tæt mellem obl. musikundervisning og frivillig musikskole. Dels er nogle af musiklærerne ansat begge steder, dels er de eksterne musikskolelærere informeret om relevante undervisningsplaner i de enkelte klasser.

- Der er en lærer, som er kombinationsansat i folkeskole/musikskole, og det er mig.
- Vores skole har samarbejde med den kommunale musikskole, således at vi på skolen har egne undervisere, som underviser i musik, og som er ansat i musikskolen. På den måde får vores elever mulighed for at modtage musikundervisning i forlængelse af skoledagen på skolen.
- På T. skole varetager skolens musiklærere undervisning i musikalsk forskole (0.-2. kl.), skolesammenspil (3.-7. kl.), kor og blokfløjtehold. Denne undervisning administreres af Esbjerg Kulturskole.
- Folkeskolelærere underviser i kulturskoletimer på egen folkeskole
- Er ansat med 4 timer i Esbjerg Kulturskole i kombination med min stilling som folkeskolelærer.
- DLFs holdning til Kombinationsbeskæftigelsescirculæret forhindrer, at vi kan kombinationsansætte med folkeskolen, hvor det er musikskolen, der er ansættende myndighed. Det modsatte lader sig gøre, men er ikke aktuelt i kommunen.

Timekøb. Musikskolelærere til musikundervisning i folkeskolen købes hos Musikskolen. Der købes "timer" i musikskolen når folkeskolen ikke er i stand til at skaffe musiklærere. Undervisningen foretages ofte i perioder eller projektførløb. Supplerende data fra Rødovre peger på at det ikke er uproblematisk for en musikpædagog/musiker med baggrund i en konservatorieuddannelse at undervise i folkeskolen.

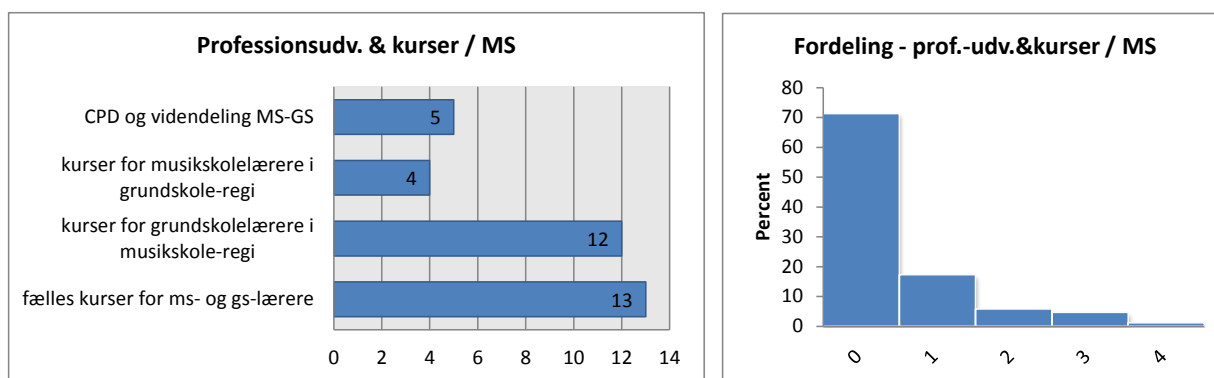
- En musiklærer fra musikskolen havde nogle lektioner musikundervisning i indskoling, da vi havde svært ved at finde en uddannet musiklærer.
- Mariager Fjord Kulturskole. Vi har medarbejder ansat, hvor grundskolen køber musiktimer af kulturskolen.
- Ringsted Musik- og Kulturskole. Et par lærere har også folkeskoletimer, som skolerne køber af os.
- Næstved Musik- og Kulturskole. Der er kun tale om samarbejde i begrænset omfang, og foreløbig kun med én skole, hvor vi har leveret lærere til kortere projektførløb.
- Lejre Musikskole. To musikskolelærere var i 2 år musiklærere på en folkeskole, ansat af musikskolen.
- Lærere fra Roskilde Musiske Skole læser musiktimer i folkeskolen. Timerne betales af skolen, men er en del af ansættelsen hos den enkelte lærer i Roskilde Musiske Skole
- Rødovre Kommunale Musikskole. Vi har i år et spændende projekt, hvor vi overtager musikundervisningen i en 3. klasse og en 4. klasse på Valhøj Skole, da de ikke selv kunne bemande timerne. Projektet er lagt an, så der kommer 4 musikere fra musikskolen med hver deres speciale. Meget spændende og meget udfordrende!
- Aabenraa Musikskole. Har næsten hvert år timesalg til skoler som ikke kan dække deres obligatoriske musikundervisning med egne lærere. Musikpædagoger fra musikskolen "sælges" til at dække denne undervisning i perioder.
- Tønder Kulturskole. I året 2010-2011 varetog Kulturskolen al ugentlig musikundervisning på to folkeskoler. På Ø. skole blev al musikundervisning samlet i et efterårsmodul hvor skolen kom ind på Kulturskolen og havde forskellige forløb og et forårsmodul ude på skolen.
- Kulturskolen Gribskov. Tre lærere fra musikskolen læser hver 6 lektioner pr. uge. Skolen betaler den fulde lærerløn

3.7 SAMARBEJDE OM PROFESSIONSUDVIKLING OG KURSER

Der spørges her til:

- professionsudvikling og vidensdeling i samarbejde mellem musikskole og grundskole
(note: CPD= Continued Professional Development)
- kurser for musikskolelærere i grundskoleregi
- kurser for grundskolelærere i musikskoleregi
- fælles kurser for musikskole- og grundskolemusiklærere

Datamaterialet fra musikskoler benyttes også her som repræsentativt, da det på grund af den brede dækning antages at være et godt billede af fordelingen (figur 17).

Figur 17: professionsudvikling og kurser

Der er nogen aktivitet med hensyn til kurser for grundskolelærere i musikskolen og fælles kurser for musikskole- og grundskolelærere. Der er en tendens til at kurserne afholdes i musikskoleregion. Vidensdeling og professionsudvikling i et samarbejde mellem musikskole og grundskole er ikke udbredt.

Der er en begrænset udbredelse af aktiviteter på dette område, idet ca. 70% af musikskolerne ikke er involveret med nogle af de nævnte former. Fordelingen for grundskoler (som ikke er gengivet her) svarer overens hermed. Det kan konkluderes, at samarbejde om professionsudvikling og kurser fremstår som et vidtgående fraværende samarbejdsområde.

3.7.2 SUPPLERENDE DATA BASERET PÅ TEKSTBESVARELSER

Kurser og vidensdeling foregår i ret begrænset omfang, men nogle få steder har været i stand til at etablere årlige kurser og netværk.

Music Mind Games kompetenceforløb for folkeskolelærere.

Vi har planlagt ét kursus i Music Mind Games. Virkelig stor succes

Det er sket en gang sidste skoleår vedr. Music Mind Games introduktion

Vi har afholdt et lokalt Lars Storck kursus for folkeskolens musiklærere i LMS-regi.

Kursus: vi har forsøgt - men initiativerne løber hurtigt ud i sandet

Vi har lavet et Musikfagligt netværk for alle musik ressourcepersoner i kommunen

Vi afholder pædagogisk døgn for folkeskolens og musikskolens lærere og er tovholdere for en erfaringsudviklingsdag.

Det har vist sig, at kurserne de seneste år foregår bedst i musikskoleregion, hvor folkeskolens lærere er inviteret med - det omvendte kunne sagtens være tilfældet.

Kursus i IT-støttet musikundervisning for musikskolelærerne (bl.a. Ipads) med oplæg fra folkeskolelærere Stompkursus for folkeskolelærerne med musikskolelærere"

I dette skoleår får 3 folkeskolemusiklærere undervisning i et blæserinstrument. En udløber af "Blæserklassen".

Vi arrangerer årligt et fælles kursus på Sejergaardsskolen for både grund- og musikskolelærere (fx Music Mind Games, "It i musikundervisningen", sammenspilskurser)

Der arbejdes pt. på at Rebild Kulturskole tilbyder kurser for musiklærere, for netop at knytte musikskole og folkeskoler tættere sammen.

God idé - den tænker vi med fremover

4. DATAMATERIALE EKSEMPLER

I det følgende beskrives en række inspirerende og uddybende eksempler som kan bidrage til at skabe indsigt i det eksisterende samarbejdslandskab.

Der indgår følgende eksempler:

1. Billund Musik- og Kulturskole - Kompositionsprojekter
2. Gladsaxe Musik- og billedskole - Violin og messingskole
3. Helsingør Musikskole - Ny Skole
4. Herning Musikskole - Yamaha Class Band & Violinklasse.
5. Holstebro Musikskole - Musikklasser
6. Horsens Musikskole - Musik til Alle
7. Projekt Musik, Sprog og Integration, Søndermarkskolen, Horsens kommune
8. Hørsholm Musikskole - Projekt Klassisk Musik i Skolen
9. Ikast-Brande Musikskole - samarbejder musikskole / folkeskole
10. Kolding Musikskole - Brass Band
11. København - klasseprojekter
12. Musikskole- Folkeskolesamarbejde Nordfyn
13. Odense Musikskole - samarbejde med børnehave og skole
14. Ringkøbing-Skjern - Instrumentalundervisning i skoletiden
15. Rudersdal - Ny kompositionsmusik og medkomposition
16. Samarbejde mellem musikskole og børnehave, Silkeborg
17. Århus - Musik Unik Tovhøjskolen, Gellerup

4.1 BILLUND MUSIK- OG KULTURSKOLE - KOMPOSITIONSPROJEKTER

Billund Musik- og Kulturskole (BMK) gennemførte i 2012 et projekt Noget på Spil. Elever deltager sammen med en komponist i et kreativt kompositionsprojekt. Et tilsvarende projekt er arrangeret i 2013.

Kreative kompositionsprojekter i foråret 2012 i samarbejde mellem Billund Kommunes folkeskoler, og Billund Musik- & Kulturskole med komponisten Peter Bruun.

Der gennemføres undervisningsforløb på 4.og 5. årgang, som formidler, igangsætter og udfordrer børns kreativitet. I første omgang er der tale om to modelprojekter i foråret 2012, og målet er, at der på længere sigt kan skabes en fast ordning, som kan vise nye veje for innovativ pædagogisk udvikling og samarbejde.

Med disse kompositionsforløb ønsker Billund Musik- & Kulturskole (BMK) at bygge bro mellem Folkeskolen og Musik- & Kulturskole samt udvikle undervisningskompetencerne hos begge parter. BMK samarbejder med komponisten Peter Bruun, som bl.a. modtog Nordisk Råds Musikpris i 2008. Peter Bruun er en af sin generations mest betydningsfulde

komponister, og han har været involveret i talrige projekter, som formidler musik til børn.

Målet med NOGET PÅ SPIL! er at styrke børnenes kreativitet gennem personligt engagement og ejerskab. Samtidig udvikles deres evne til koncentration og samarbejde, idet metoden ofte opløser børnenes vante sociale relationer, og nye partnerskaber opstår. Et projekt kan tage udgangspunkt i elementer fra et musikstykke, en historie eller et billede. Hermed får børnene en ramme for deres egen komposition, og gennem det kreative forløb skaber børnene en musikalsk struktur, som de kan gentage, raffinere og til sidst fremføre for andre. Og der stilles ingen krav til, at børnene på forhånd spiller et instrument.

I hvert af de to forløb, som udbydes i foråret 2012, kan der deltage to 4. eller 5. klasser. Der indledes med et kursus, hvor de to forløbs musiklærere samlet bliver introduceret til de kreative arbejdsmetoder ved at prøve dem "på egen krop". Ved denne lejlighed får hver musiklærer en lærer fra Musik- & Kulturskolen som projektpartner, og sammen skal de guide børnene gennem processen. Forløbene strækker sig hver over 5 uger, hvor eleverne i grupper komponerer deres egen musik. Musik- og Kulturskolens lærere er til stede tre gange, og mellem besøgene arbejder hver klasse videre med sin egen musiklærer.

Kompositionsprocessen tager udgangspunkt i værkerne i Skulpturpark Billund. Gennem dette forløb får børnene til opgave at omsætte inspiration fra en eller flere skulpturer til musikalske forløb. De vil også skabe deres egne partiturer til at spille efter.

Børnene besøger Skulpturpark Billund, hvor en kunstformidler fortæller om værkerne. Eleverne oplever og registrerer deres inspirationer fra skulpturerne. Derefter kommer Musik- & Kulturskolens lærer på besøg på skolen i uge 16, 18 og 19. Besøgene er af 90 min.'s varighed, og tidspunkt aftales direkte mellem de to lærere. I løbet af første besøg sættes børnene i gang efter samme form som ved lærernes opstartskursus. Forløbet afsluttes fredag 11. maj kl. 9.00-12.00 med en fælles arbejds-session med Peter Bruun, hvor han videreudvikler og sammenkæder kompositionerne med børnene. Dagen afsluttes med en lille koncert for andre klasser og interesserede lyttere.

4.2 GLADSAXE - VIOLIN OG MESSINGSKOLE

Violinskole

Gladsaxe Musik- og Billedskole har siden oktober 2009 skabt et samarbejde med Mørkhøj Skole om undervisning af en 1. klasse i violin. Alle elever i klassen får tre kvarters violinundervisning om ugen i hold igennem hele skoleåret. Forsøget er nyskabende, fordi undervisningen foregår i hold af 10 elever, der lærer i fællesskab. Samtidig er det usædvanligt, at man i 1.klasse spiller et så kompliceret instrument som violin. Violinundervisningen har skabt begejstring blandt eleverne:

"Først er man lidt nervøs, når man skal prøve at spille violin. Men når man så ikke mere er ny og kommer i gang, så bliver man mere klar til det. Det er sjovt," siger Nadja fra 1.x på Mørkhøj Skole.

Lærere fra Mørkhøj Skole og musikskolelærere fra Gladsaxe Musik- og Billedskole er også meget positive over for forsøget og fortæller, at violinundervisningen træner elevernes koncentration og samarbejdsevne på en anderledes måde. Initiativet er blevet til i samarbejde

mellem Mørkhøj Skole og Gladsaxe Musik- og Billedskole med inspiration fra den finske skole East Helsinki Music Institute, der gennem årtier har integreret strygerundervisning med almindelig skolegang og har sendt over 300 af deres elever ud til en karriere som musikere i Finlands strygerorkestre.

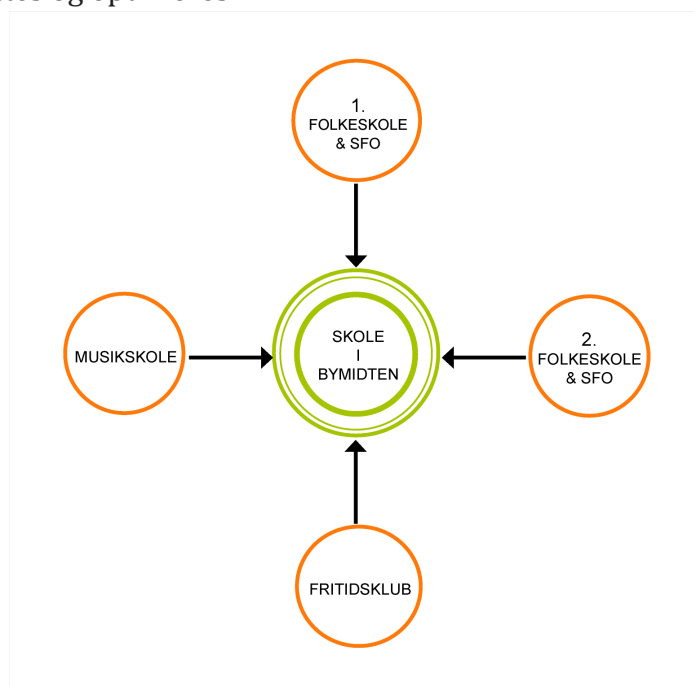
Messingskole

Projektet med at spille messingmusik på Vadgård Skole begyndte i efteråret 2009 og er et samarbejde mellem Gladsaxe Musik- og Billedskole og Vadgård Skole i Gladsaxe Kommune.

Undervisningen på messinginstrumenter foregår som holdundervisning i grundskolen og bliver suppleret med undervisning i en messingklub en dag om ugen. Messingklubben er en klub for elever på Vadgård Skole, hvor eleverne har mulighed for frivilligt, gratis og uforpligtende at modtage undervisning i messingblæseinstrumenter som tuba, trækbasun og trompet. Projektet med messinginstrumenterne er et led i en støtte til en national strategi om at skabe et større grundlag for rekruttering af messing- og strygermusikere til de nationale symfoniorkestre.

4.3 HELSINGØR MUSIKSKOLE - NY SKOLE

Helsingør Kommune har igangsat et nyt skolebyggeri i midten af byen, som integrerer kommunens musikskole. Den nye skole i Helsingørs bymidte fremkommer ved sammenlægning af de to byskoler: Skolen ved Kongevej og Helsingør Byskole samt Musikskolen, SFO'erne og klubben Fiolen - en skole, der rummer helt nye muligheder for et tæt og stærkt samarbejde, en mulighed for at være pionerer i nye samarbejdskonstruktioner, hvor faglige forskelligheder ved enhederne udnyttes og optimeres.

Det vil give et enestående rum for, at børn, unge og voksne kan udvikle personlige, sociale og faglige kompetencer i et kreativt og innovativt læringsmiljø. Snævre faggrænser skal nedtones til fordel for en oplevelse af helhed og sammenhæng, hvor alle skolens aktiviteter til tider væves sammen. Fysisk og visuelt. Gennem kreative, innovative undervisningsmetoder og en

fremtidssikret bygningsindretning søges interessen for læring optimeret.

I den nye skole lægges der op til et øget samarbejde mellem de forskellige institutioner, der indgår i det nye skolebyggeri. Skolens interne organisation bliver opdelt i tre byer: Læringsbyen (0.-2. klasse), Kundskabsbyen (3.-6. klasse) og Ungdomsbyen (7.-10. klasse). Disse byer har deres profiler mht. til f.eks. organisationsformer og pædagogisk og fagligt fokus. Pga. det tættere samarbejde mellem musikskole og folkeskole er der i den nye skole visioner for musikundervisningen, der rækker ud over en almindelig folkeskoles og ligeledes overskrider normal praksis for en musikskole. Nye musikpædagogiske praksisser skal udvikles. Projekter bygger bl.a. videre på erfaringer fra Horsens projekterne (MTA og MSI).

Musikhuset disponeres med undervisningsfaciliteter for skolen på niveau 1; musikundervisningslokaler samt musikteori i nær tilknytning til det fælles aularum. Omkring musikhusets fællesrum etableres de mindre øvelokaler samt musikundervisning for grupper. Musikskolens ledelse og medarbejdere har kontor på hjørnet af bygningen synligt ved ankomsten fra Lundegade. På niveau 2 etableres de større musikøverum, så som tromme undervisning og rytmiske undervisningslokaler, alle med ekstra rumhøjde på 4 m. På niveau 0 etableres gruppeøverum til rytmisk musik med direkte indgang fra Musiktorvet.

Det skal være en skole for hele byen, der også er åben om aftenen og kan bruges af hele byen efter normal undervisningstid. Et tværfagligt udviklingssted, hvor fremtidens digitale muligheder tænkes ind i undervisningen, og hvor der er fokus på de musiske, praktiske og kreative fag.

Byrådet har vedtaget at bevilge 175 millioner til projektets første etape, der bl.a. består af opførelse af Musikskolen, en udskoling og den ny Multihal (byggestart medio 2013).

4.4 HERNING MUSIKSKOLE - YAMAHA CLASS BAND & VIOLINKLASSE.

Blæserklasse. I august 2012 starter de første danske YAMAHA Class Bands i Struer og Herning kommuner. Projektet er et resultat af et samarbejde mellem YAMAHA Music Europe, musikskolerne i Struer og Herning samt Ensemble MidtVest. Blæserklassen er en mulighed for skoleeleverne at lære at spille et blæseinstrument som en del af skoleundervisningen samt fra dag ét at spille sammen i klasseorkestret. Børnene lærer således både i fællesskab og af hinanden. Ensemble MidtVest er initiativtager til projektet, som også omfatter Gjellerup Skole i Herning Kommune.

Violinprojektet, er et samarbejde mellem Brændgårdskolen og Herning Musikskole Projektet er støttet med midler fra Kunststyrelsens talentpulje, som sammen med musikskolen, Kvik Køkkener og Egefonden har finansieret projektet.

I projektet får børn fra indskolingen fra børnehaveklasse til 2. klasse violinundervisning i små hold i skoletiden. Alle elever i børnehaveklassen er udstyret med hver sin violin og får derefter, som del af skoleskemaet, en gang om ugen besøg af en af musikskolens violinlærere. Violinprojektet på Brændgårdskolen har sammen med lignende projekter andre steder i landet været med til at sætte gang i arbejdet med gruppeundervisning. Eleverne kommer på skolen fra 18 forskellige nationaliteter, og med vidt forskellig social baggrund. Med violinen starter de alle på samme punkt.

Der handler ikke så meget om talenter, men om at få mange børn til at fastholde interessen for musik, og især et instrument. Det er vigtigt at de bliver ved og får forståelsen af et musikalsk fællesskab, og at de oplever, at det er betydningsfuldt at være med.

4.5 HOLSTEBRO MUSIKSKOLE - MUSIKKLASSER

Er et tilbud til alle børn i Holstebro Kommune med 3 - 5 timer musik om ugen, som giver mulighed for at integrere instrumentalundervisning i forbindelse med den daglige skolegang og desuden tilbyder frivilligt strygerorkester/ blæserorkester / kor efter skoletid

0. – 3. klasse: Hver klasse modtager 3 timers musikundervisning om ugen.

4. – 9. klasse: Årgangen deles i 4. M og 4. A.

M-klassen har to timer mere end A-klassen på skoleskemaet om ugen – for at få tid til musikundervisningen.

Al musikklasseundervisning finder sted indenfor det normale skoleskema. Eleverne er garanteret minimumstimetal i alle øvrige fag.

Fra 1. klasse tilbydes eleverne desuden at deltage i skolens frivillige musik efter skoletid. Her tilbydes "Stryg og blæs på første klasse".

Se også på YouTube: <http://www.youtube.com/watch?v=RX1htLv9zS4>

Sønderlandsstrygerne

Musikalske grundbegreber introduceres gennem leg, sang og spil, og undervisningen bygges op med instrumental holdundervisning, solundervisning og orkester. Eleverne får undervisning i enten violin eller cello.

Herefter følger den egentlige instrumentalundervisning, som, med udgangspunkt i det allerede opbyggede fundament, udvikler barnets følelser, musikalske intellekt, gehør og spilleteknik på en afbalanceret måde.

Harmoniorkester

Harmoniorkesteret er oprettet i 2005 i et samarbejde mellem Nørrelandsskolen og Holstebro Musikskole.

Orkesteret består af børn fra 1. – 6. klasse som modtager undervisning i enten blæse- eller slagtøjsinstrumenter to gange om ugen, henholdsvis holdundervisning og sammenspil. Undervisningen foregår på skolen og varetages af musikskolens lærere.

4.6 HORSENS MUSIKSKOLE - MUSIK TIL ALLE

Samarbejde mellem musikskole og folkeskole om udvidet musikundervisning - påbegyndt 2001, evalueret 2008 og i videre udvikling i 2013.

Evaluerings- og udviklingsrapport: Holst, Finn (2008) Ekstern evaluering af projektet: Musik til Alle – et samarbejdsprojekt mellem folkeskole og musikskole i Horsens Kommune. Musikpædagogiske Studier - DPU. Bind 1. Institut for Didaktik, DPU

Projektet er et samarbejde mellem Horsens Musikskole og tre socialt stærkt belastede folkeskoler i Horsens Kommune – Langemarkskolen, Søndermarkskolen og Vestbyskolen, som påbegyndtes i 2001. Ideen med projektet er, at musikundervisningen bliver et område, hvor der tilføres ekstra ressourcer for at styrke den sociale, den følelsesmæssige og den kulturelle kompetence. Projektet kørte som forsøgsprojekt i en to-årig periode med støtte, og blev derefter videreført som del af den almindelige praksis. Der er gennemført en ekstern evaluering af projektet i 2008.

Ideen med projektet er, at musikundervisningen bliver et område, hvor der tilføres ekstra ressourcer for at styrke den sociale, den følelsesmæssige og den kulturelle kompetence.

Initiativet til projektet blev taget ud fra en konstatering af, at der på nogle skoler var rigtig mange elever, der deltog i musiksko-

leundervisning i løbet af deres skoletid, mens der på andre skoler (projektskolerne) var meget få elever, der deltog i musikskoleundervisning. Det er tydeligt, at denne forskel er socialt og etnisk betinget. I forhold til elevgrundlaget kræves der imidlertid en ekstra indsats med særligt henblik på kulturmødet.

Formålet beskrives som dobbeltsidigt: Det handler både om at a) bryde en negativ social arv for elever og om b) at bryde et negativt omdømme for skoler med stærkt belastet klientel, og har følgende fire hovedpunkter:

1. Deltagelse i musikskoletilbud
2. Elevernes øgede selvværd og den afsmittende virkning på andre undervisningssituationer
3. Øget kvalitet i musikundervisningen gennem samspil musikskole - folkeskole
4. Ændring af skolens image i det omliggende samfund.

Ifølge evalueringen er de centrale resultater i forhold til projektets målsætninger:

- En styrkelse af elevernes selvværd. Der er tale om et resultat af væsentlig betydning, som fremstår som en central faktor.
- Forøget kvalitet i musikundervisningen gennem samspil MS-FS. Der er tale om et meget markant resultat, med udviklingsmuligheder i spørgsmålet om samarbejdsrelationer.
- Udvikling af social kompetence. Der er tale om et markant og samstemmende resultat.
- Ændring af skolens image i det omliggende samfund. Der er tale om et betydeligt resultat, med særlig vægtning i et ledelsesperspektiv.

Ifølge evalueringen vurderes det på ledelsesplan, at projektet, i den seksårige periode, har haft overordentlig stor betydning for elevernes måde at stå frem på og for den afsmittende virkning. Der har været en positiv udvikling med at bryde skolernes 'negative sociale arv', idet nogle forældre fra skolens

nærområde, som har sikret sig en plads fx på en privatskole, alligevel vælger den lokale skole. Det er desuden dokumenteret, at der er flere børn fra de tre skoler, som deltager i musikskolens tilbud.

Musikundervisningens kvalitet er hævet betydeligt, og det har haft indflydelse på hele måden at arbejde med musik på.

4.7 PROJEKT MUSIK, SPROG OG INTEGRATION, SØNDERMARKSKOLEN, HORSENS KOMMUNE

Evaluerings- og udviklingsrapport: Holst, F. (2011) Evalueringsrapport af projektet Musik, Sprog og Integration Søndermarkskolen, Sønderbro, Horsens 2008 til 2011. Kulturhus Sønderbro, Horsens

Denne rapport fortæller om forsøgene med at styrke musikundervisningen i Horsens, og giver et billede af, at mere fokus på musikundervisning kan give rigtig fine og positive resultater. Større selvtillid og indsigt i egne evner hos den enkelte elev og derved styrke hele platformen for

indlæring.

Projektet Musik, Sprog og Integration er nyskabende, idet den særlige musikundervisning omfatter både en skoledel, en førskole del og en brobygning mellem de to. Projektet er gennemført med støtte fra Egmontfonden.

Det er særligt interessant at der i det treårige projekt har været muligt at udvikle viden om hvad det er for kompetencer og arbejdsformer hos musiklære og musikpædagoger, der kan skabe de ønskede resultater. På dette grundlag er der desuden udviklet didaktisk teori om samarbejdsformer i et fagligt samarbejde i et tæt samspil mellem teori og praksis.

Det tre-årige projekt har tilknytning til, og tager afsæt i en tidligere undersøgelse af samarbejdende musikundervisning i projektet Musik til Alle og som Søndermarkskolen også har deltaget i fra begyndelsen i 2001.

4.8 HØRSHOLM MUSIKSKOLE - PROJEKT KLASSISK MUSIK I SKOLEN

Hørsholm Musikskole har søsat et skoleorkester- og korprojekt i samarbejde med Hørsholm skole.

Eleverne fra Hørsholm Skole har haft mulighed for at tilmelde sig det nye orkester- og korprojekt som enten musiker eller sanger og er i løbet af to intensive uger blevet instrueret af de professionelle musikere.

Mere end 50 børn deltog i orkester og kor i en stor koncert i Trommen i opførelsen af et værk som en musiklærer fra Hørsholm Musikskole har komponeret specielt til dette formål. »The Beauty« hedder værket; hvor violiner, celloer, blokfløjter, tværfløjter og marimba kun er en del af instrumenterne. Et stykke inde i »The Beauty« tager et hold af klappere fat. Det er elever fra O. klasse, som ikke før har prøvet kræfter med den klassiske musik, og det er blandt andet for dem, at hele projektet er sat i søen. Ideen er udsprunget af, at der er mange børn, som ikke kender den klassiske musiks sprog. De har et helt naturligt forhold til den rytmiske musik, men ikke til det klassiske. Omkring halvdelen af deltagerne er i forvejen elever på musikskolen, men resten er elever fra folkeskolen uden særlige forudsætninger. Formand for Hørsholm Musikskoles bestyrelse, Annette Wiencken, som overværede koncerten bakker stærkt op om projektet. ”Vi har i årevis ønsket mere samarbejde med folkeskolen. Det kræver selvfølgelig meget overskud, men projektet med Hørsholm Skole kan måske gøre en forskel”. (Frederiksborg Amtsavis, Lørdag d. 9. januar 2013).

4.9 IKAST-BRANDE MUSIKSKOLE - SAMARBEJDER MUSIKSKOLE / FOLKESKOLE

Beskrivelse af samlede samarbejder på flere områder.

Hvad er der gennemført tidligere, hvad er igangværende (21012) og hvilke kommende projekter er der idéer til.

Tidligere gennemført:

Projekt Musik og Dansk. Alle børnehaveklasser sproglig stimulering i en time i ti uger, samarbejde mellem musikskolelærere og skolelærere. Blev gentaget i første klasse.

Fælles opførelse af "svanen" med skoleorkester, skolekor og musikskoleelever.

Udlån af lærere til den obligatoriske musik i folkeskolen.

Udlån af lærere til frivillig musik i folkeskolen.

Efteruddannelse af folkeskolelærere i Klaver og sang.

Skolekoncerter

Igangværende:

Musikforløb i kommunens specialklasser, 8 ugers forløb med dobbelt-lektion i de fire specialklassecentre.

Valgfag i musik på 10. klasse, gennemføres hos os med vores lærere.

2 x kor på østre skole.

Efteruddannelse af folkeskolelærere i klaver.

Violinprojekt på Ejstrupholm skole, alle børnehaveklassebørn får et violinforløb på 10 uger.

Celloprojekt på Engesvang skole, alle 1. classes børn får et celloforløb på 8 uger.

Samarbejde med Vestre skole om et projekt, hvor en gruppe 9. classes børn har lavet en sang som er blevet indspillet til fordel for Kræftens bekæmpelse.

Bioprojekt med Isenvad skole, lave musik til stumfilm.

Ideplan:

Instrumentalforløb for blæseinstrumenter

Musik som indgangsvinkel til børn med særlige indlærings- eller sociale vanskeligheder.

Skoleprojekter, hjælp til musik i forbindelse med temauger og skoleforestillinger.

Fokus på den sunde stemme, efteruddannelse af skolelærere i sang og kendskab til børnestemmer.

Skolekoncerter med musikskolelærere.

4.10 KOLDING MUSIKSKOLE - BRASS BAND

Brass Band med 28 elever på Bakkeskolen i Kolding i samarbejde med Kolding Musikskole.

Bakkeskolen ligger i Kolding i området omkring Seest og er en skole med 2 – 3 spor fra 0. – 10.

Klasse. Bakkeskolen ønsker at etablere skolens eget orkester – et fuldt besat Brassband – som skal være en del af skolens identitet og værdigrundlag. Kolding Musikskole og Bakkeskolen skaber med dette projekt musisk brobygning mellem skole/fritid og integrere det musiske talentarbejde i folkeskolen via musikskolens fagkompetencer.

- Eleverne modtager instrumentalundervisningen i umiddelbar forlængelse af skoledagen (efter 5. Lektion) i hold af 4 elever i 45 min. en gang om ugen. Eleverne går altså til Brassband/ musikskole i et naturligt sammenhængende skoleforløb som afsluttes inden SFOén lukketid/ afhentningstid.
- Eleverne modtager derudover fra første undervisnings uge 2 lektioners sammenspil i umiddelbar forlængelse af skoledagen om onsdagen kl. 13.00-14.30.
- Instrumentalundervisningen gives af musikskolens faglærere
- Brassbandet ledes af såvel en musikskolelærer som en folkeskolemusiklærer i fællesskab
- Eleverne låner gratis instrument
- Undervisningen starter i 2. Klasse
- Brass Bandet etableres i tæt samarbejde med og på en folkeskole – Bakkeskolen i Kolding
- Brass Bandets 28 medlemmer/Elever udvælges efter forudgående hørelære og motorik test blandt samtlige 114 elever. Dette efter forudgående informationsmøde med alle forældrene på årgangen!
- Der etableres særlig samarbejde med Det Jydske Musikkonservatoriums Messingblæsere med koncerter m.m. flere gange årligt
- Brass Bandet styrker rekrutteringen af talenter på messinginstrumenterne – trompet, valdhorn, basun og tuba!
- Til projektet er knyttet 3 af musikskolens lærere ligesom Bakkeskolens musiklærere deltager i orkestersammenspillet.
- Musikskolens og Bakkeskolens ledelse udgør styregruppen for det fælles projekt

4.11 KØBENHAVN - KLASSEPROJEKTER

KLASSEPROJEKTER – ET GRATIS TILBUD TIL ALLE KOMMUNENS FOLKESKOLER

Musikskolens tilbud til folkeskolernes 1.-6. klassetrin. Tilbuddet retter sig mod folkeskoleklasser, der inviteres til et 3-dages undervisningsforløb på Musikskolen, hvor 2-3 musikpædagoger varetager undervisningen, mens de medfølgende folkeskolelærere er aktive deltagere. Forløbet afsluttes med fremvisning af projektet på Musikskolen eller evt. på egen skole.

Der er gennemført en evaluering af projektet i 2009-2010: Carlsen, D. & Okkels, E.M. (2010) Evalueringsrapport: Københavns Kommunes Musikskole, KLASSEPROJEKTER - En musikalsk indsprøjtning. UC-Syddanmark.

Her sammenfattes og fremhæves bl.a. følgende centrale punkter:

”Hvis man ønsker at konstatere, at klasseprojekterne har en stor værdi for alle involverede, må man sige, at denne konstatering kan bekræftes. Analyse af eksisterende evalueringsdata viser, at der er stor tilfredshed med klasseprojekterne.

”Klasseprojekterne er på mange måder en succes – brugerne er tilfredse, musikskolelærerne vil gerne deltage, og der er hvert år langt flere ansøgere til klasseprojekterne end det er muligt at gennemføre.

”Når vi kigger på klasseprojekterne gennem didaktiske briller, ser vi dels at klasseprojekterne adskiller sig fra den musikundervisning eleverne tilbydes i folkeskolen på en lang række områder (ressourcer, lokaler, instrumenter, en professionel tilgang til musikundervisningen osv.), hvilket er et af klasseprojekternes helt store styrker. Men vi ser også at undervisningen på nogle punkter i nogle situationer adskiller sig fra aktuel viden om god undervisningspraksis (manglende klarhed og struktur, for meget ventetid osv.). Dette er klasseprojekternes udfordring. På den ene side er det en stor styrke ved projekterne, at de adskiller sig fra den musikundervisning eleverne kender (dette er udgangspunktet for mødet, at møde det anderledes) og på den anden side, kan anderledes-heden blive en svaghed, hvis det betyder, at de anderledes undervisningsformer og tilgange betyder, at nogle elever hæftes af.

” Mødet mellem den pædagogiske og den kunstneriske verden foregår også i mødet mellem folkeskolelærer og musikskolelærer. Af analyserne fremgår det at dette møde er meget forskelligt i de forskellige projekter – og at disse forskelligheder både kan tillægges musikskolelærernes og folkeskolelærernes indstillinger og forestillinger. For at sikre at deltagelse i et klasseprojekt har mulighed for at sætte sig mere varige spor, vil vi anbefale en højere grad af samarbejde mellem musikskolelærer og folkeskolelærer.

Projektbeskrivelser 2012-2013

1. FUNKY LATIN

Har I lyst til at synge, spille og komponere? Med udgangspunkt i et på forhånd arrangeret råmateriale - samt jeres egne idéer - komponerer vi i fællesskab klassens eget latin-nummer. Gennem sang og bevægelse arbejder vi med melodi, rytme, puls og koordination, som senere overføres til instrumenterne. I skal starte et band, hvor I synger i mikrofon, spiller på keyboard, syntesizere og alverdens trommer & slagtøj.

Fredag spiller vi koncert for familie og venner. 1. – 6. klassetrin

2. D E TRE MUSKETERER

Vi laver et hårdt swingende band med sang, trompet og rytmegruppe! Vi starter hver dag med fælles opvarmning, hvor vi arbejder med rytmik, sang, og bevægelse. Herefter deler vi klassen op i tre grupper, som går med hver sin lærer til: Sang/kor, hvor vi vil få vores stemmer til at lyde rigtigt godt og prøve at synge flerstemmigt. Trompet, hvor vi skal spille på trompeter, og sammen blive til en festligt larmende blæsergruppe! Rytmegruppen, som består af guitar, bas, trommer og klaver. Sammen skal vi øve os i at få et godt 'groove' til at køre. De tre grupper øver med hver sin lærer, og sidst på dagen sætter vi det hele sammen til et stort flot orkester og spiller med hinanden. De to næste dage skifter holdene lærere, så alle elever får prøvet det hele. Om fredagen slutter vi af med at lave en lille koncert, hvor forældre m.fl. er velkomne. Udover at undervise på Musikskolen er vi også udøvende musikere og vil undervejs spille både for og med eleverne. Klassens (musik-)lærer deltager også i undervisningen efter nærmere aftale, og får materialet med hjem. 3. – 6. klassetrin

3. AFRICAN BEAT

Med udgangspunkt i et vestafrikansk sammenspilsnummer, vil vi i fællesskab udforske Afrikas fantastiske musiktradition. Vi synger i mikrofon, spiller på keyboard samt afrikanske slagtojsinstrumenter som kalimba, marimba, djembe, logdrums mm. Gennem sang, dans og bevægelse vil vi arbejde med melodi, rytme, puls og koordination, som senere overføres til instrumen-

terne. I fællesskab vil vi desuden prøve at lege med melodi, rytme og form. 1. – 6. klassetrin

4 . FILMMUSIK

Vi spiller musik og skaber lydeffekter til udvalgte filmscener, f.eks. en komisk scene, en uhyggelig scene eller en romantisk scene. Hvordan er forskellige typer musik med til at understrege eller overdrive en handling i en film? Klassen bliver et stort orkester - eller flere mindre - som sammen med os skaber underlægningsmusik. Alle elever vil i løbet af projektet have sammenspil på forskellige instrumenter, og vi vil arbejde med at bevidstgøre sammenhængen mellem lyd, følelser og stemning. Den sidste projektdag afsluttes med at de udvalgte filmscener vises på storskærm, mens klasseorkesteret spiller til. 4. – 6. klassetrin

5. GOSPEL, SOUL & R'n'B

De sorte amerikaneres musik kender vi alle; den har fra start haft stor indflydelse på vestlig musik. Slaverne tog den afrikanske rytme og kropslighed med til Amerika, og derudaf voksede musikgenrerne GOSPEL, BLUES, SOUL og mange andre afledte genrer. Vi rejser tilbage til bomuldsmarkerne og prøver kræfter med datidens sangtraditioner, flyder videre med historien til de religiøse NEGRO SPIRITUALS, som siden udviklede sig til GOSPELmusik, som inspirerede mange store kunstnere til mere kommercielle musikretninger som SOUL, R'n'B, POP osv. Vi skal arbejde med vores stemmer - kroppen er vores instrument! Derfor skal vi have en hel del spændende sangtræning. Når vi har lært nogle sange, deler vi os op i to hold. Nogle synger, andre spiller slagtøj - og siden sætter vi det sammen til et stort orkester. Fredag er vi klar til en lille koncert ved middagstid. Glæd jer til saft og kraft, power, harmoni og fællesskabsfølelse!! 4. – 6. klassetrin

6. ABSOLUTE GROOVY

Dag 1: Melodi-, tekst- og rytmeindlæring af et rocknummer. Eleverne spiller på elbas, guitar, percussion, tangentinstrumenter og arbejder i grupper med sang, dans, harmonigruppe og sammenspil. Dag 2: Overskriften er Blues, med tekst efter årstiden. Fælles indlæring af melodi & tekst, og et nyt system til rytmeindlæring, sammenspil med pennywhistle, elbas, guitar, percussion og tangentinstrumenter. Dag 3: Rytme Klezmer-nummer, evt. kinesisk orkester med forskellig dynamik og nuancer. Eleverne stifter under forløbet bekendtskab med forskellige instrumenter; der er mulighed for at prøve forskellige blæseinstrumenter: trompet, basun, saxofon, tværfløjte og klarinet. Generalprøve inden afslutningskoncerten fredag kl. 12.15 - familie og andre interesserede er velkomne. 3. – 6. klassetrin

7 . VOYZI N THE HOOD

En lille musikalsk storbyfortælling med sang, rap, dans, performance, stomp mm. til den fedeste musik; måske foregår det i New York – måske i Nordvest... Med udgangspunkt i elevernes egen virkelighed skaber vi med vores kroppe og stemmer et urbant eventyr med "happy ending". Fredag afsluttes med en lille opførelse - og vi går hver til sit med ny glæde, energi og et styrket fællesskab. 5. – 6. klassetrin

8. MUSIK I HVERDAGEN

Hverdags musik - filmmusik: Vores hverdag er fuld af musik - men hvordan virker musik i en film? Vi går amok i hverdagens lydeffekter og sætter lyd og musik til uddrag af en film. Tre klassiske musikere guider forløbet, samt viser/lærer jer noget om vores sprog og musikkens sprog med hensyn til timing, parathed, rytme, nodelæsning og andre af musikkens hemmeligheder! Det forudsættes at børnene skriver "musikdagbog" i en uge med emnet "Hvor har jeg hørt musik /Hvilken musik har jeg hørt". 1. – 4. klassetrin

9. INSTRUMENTKARRUSEL

Vi forudsætter at mange er nysgerrige efter at afprøve, om det kunne være interessant at spille på et musikinstrument. Musikskolelærerne vil i et afslappet forløb på tre dage give eleverne mulighed for at få kendskab til forskellige instrumenter. Der vil også være andre aktiviteter som rytmelege, sang og dans. Vi vil demonstrere og instruere i følgende instrumenter: elbas, guitar, keyboard, klaver, trompet, saxofon, fløjte, basun, klarinet og trommesæt. Da det er en karrusel, kan hver enkelt elev prøve flere instrumenter. Hver dag slutter med et sammen-spilsforløb, og om fredagen vil det være muligt for familie og andre at opleve det nystartede bigband. 4. – 6. klassetrin

10. OP PÅ BEATET

Kom til tre forrygende dage med rytmer som det gennemgående tema. Læsebøger og regnestykker skiftes ud med kosteskafter, skralde-spande og alle former for slagtøj. Hvad er rytme, og hvordan laver man selv rytmer? Der vil blive arbejdet med grundlæggende rytmemateriale med elementer af human beatbox (trommerytmer udført med mund, klap og fødder) og alverdens rytmer. Undervejs taler vi om, spiller og hører eksempler på lyd: støj/musik. 1. – 6. klassetrin

11. VIA MIA

Musik-historie om pigen Via Mia og hendes familie, hendes kanin og Rie, hendes bedste veninde. Vi fortæller, synger, spiller slagtøj og danser historien om Via Mia, der har en frø på en øde ø. Via Mia synes, at det altid er de voksne som bestemmer, at man ikke må lege med sin bedste veninde – bare fordi man er kommet til at lave lidt "ulykker"..! Vi opfører en lille forestilling om fredagen, hvor forældrene bliver inviteret. 1. – 3. klassetrin

12. VI VIL SPILLE SAMMEN – MEN HVORDAN?

En musikindsprøjtning til klassen, og masser af inspiration til musiklæreren. Med fokus på det skabende og legende vil vi arbejde med sammenspil, improvisation, sangskrivning samt grundlæggende vokale og rytmiske færdigheder. To-tre rytmiske og forskelligartede sange vil blive udsat for sang, keyboards, xylofoner, congas mm. Gennem fælles lege arbejder vi med improvisation og komposition, og måske laver vi klassens egen sang!? Vi lægger stor vægt på at "komme ned i kroppen" og bruge den i arbejdet med musikken. Vi vil både arbejde i grupper og som ét stort orkester. Projektet munder fredag ud i en lille koncert for forældre eller andre elever fra jeres skole, der måtte have mulighed for at komme. Udover at undervise på Musikskolen er vi også udøvende rytmiske musikere og vil undervejs spille både for og med eleverne. Klassens (musik-)lærer deltager i undervisningen efter nærmere aftale. 1. – 3. klassetrin

4.12 MUSIKSKOLE- FOLKESKOLESAMARBEJDE NORDFYN

EN KORT SAMLET BESKRIVELSE AF SAMARBEJDET MUSIKSKOLE - FOLKESKOLE I NORDFYNS KOMMUNE

Uddrag af beskrivelse fra musikskoleleder Jørn Lorenzen

Alle børn i kommunen undervises 10 uger hvert år, mens de går i dagplejen og i børnehaven. Således underviser vi hvert år ca. 750 elever i dagplejen og godt 1.100 elever i børnehaverne. Dagplejen og Børnehaverne dækker 50% af undervisningen – musikskolen den resterende del.

Samarbejdet tager sin start i Børnehaveklasserne, hvor vi underviser alle eleverne 1 lektion i 40 uger med børnehaveklasselederen som kompagnonlærer. Udgiften til denne del dækkes med 50% til folkeskolen og 50% til musikskolen. Målet med undervisningen er – gennem indlæring af sange, sanglege, rytme-øvelser m.v. – at styrke læringen i læsning. Der undervises ca. 375 elever.

I 2. klasserne spiller alle eleverne blokfløjte, hvor målet igen er at styrke læringen i læsning, og hvor eleverne desuden lærer noderne at kende. Udgiften til denne del dækkes med 50% til folkeskolen og 50% til musikskolen. Udgiften til blokfløjte og nodehæfte dækkes af musikskolen. Der undervises 375 elever i 1 lektion i 40 uger.

I 1.-3. klasse og 4.-6. klasse indgår alle eleverne i KORK-projektet (se dette). KORK består af KOR som indgår både i 1.-3. klasse og i 4.-6. klasse, og ORK, der står for orkester, og her taler vi om enten 1.-3. klasse eller 4.-6. klasse. Har en skole således 2 spor, oprettes der 4 kor og 2 orkestre. Orkestrene kan være harmoniorkester, slagtøjsorkester, strygerorkester, guitarorkester, spille-mandsorkestre m.v. Såfremt 1.-3. klasse består af måske 50 elever, vælger måske 9 elever at spille violin, bratsch eller cello, mens de resterende elever synger i kor. Traditionelt vælger ca. 1/3 af eleverne at spille et instrument, og får de ikke et tilbud i første omgang, kommer de måske til efter jul, således at en snes elever kan nå at spille et strygeinstrument. Kan folkeskolen ikke dække både korleder og pianist, stiller musikskolen lærere til rådighed, mens al orkesterundervisning varetages af musikskolelærere. Udgiften til Kor dækkes 100% af folkeskolen, men musikskolen dækker instrumentalundervisningen. Når eleverne er færdige med den gratis undervisning efter ½ eller 1 helt år, tilmeldes de musikskolen på normal vis og kan straks indgå i strygerorkestret, der ligger i umiddelbar forlængelse af skoletiden og på elevernes hjemskole. Undervisningen i Fortsætterorkestret og Strygerensemblet foregår centralt på et af musikskolens 3 centre (Bogense, Otterup eller Søndersø). Ca. 2.200 elever deltager i denne undervisning.

Det formelle samarbejde stopper efter 6. klasse. I forbindelse med timetallet i musik i folkeskolen, fastsættes det med 2 timer pr. årgang ud over KORK-timen.

I 6. klasse er der dog kun 1 lektion.

Der er udpeget en kontaktlærer på hver skole og på hver satellitskole, således at der er 13 kontaktlærere, som musikskolelederen er tovholder for.

Kontaktlærerne planlægger hvert år 2 kor- og orkesterstævner, 3 dansestævner, hvor spillemandsorkestret spiller til 6 danse samt 3 blokfløjtestævner. Disse stævner betales af 10-kronerspuljen, der betales af de enkelte folkeskoler. Tallet opskrives årligt med 4% med index 2000. Der betales således for tiden omkring 15 kr. pr. elev på skolen. De ca. 55.000 dækker udgifterne til kørsel til stævnerne. Ofte henter forældrene eleverne efter at være blevet præsenteret for en lille koncert og det kan være, at vi beder om 10,- kroner for at komme ind til en sådan lille koncert.

Ud over dette arbejdes der meget i netværksgrupper, hvor børnehaveklasse-underviserne mødes at udarbejder fælles materiale, ligesom blokfløjtelærerne og korlederne gør det. Én gang hvert 3. år inviteres kontaktlærerne på døgnsseminar sammen med musikskolens lærere.

Folkeskolens lærere skal være i stand til at undervise i rigtig mange timer. Som tidligere beskrevet i 13 timer pr. spor – hvis der da ikke er 2 eller flere lærere, der kan deles om opgaven. Der er ansat ca. 25 uddannede musiklærere i Nordfyns Kommune, og takket være det

gode netværksarbejde på tværs af skolerne og samarbejdet med musikskolen, har adskillige af lærerne bevaret musik som undervisningsfag gen-nem rigtig mange år (30-35 år). Musikskolens lærere skal i nogle tilfælde kunne tackle undervisningen af klasser med holdstørrelser på 20-25 elever – og det kan en del af dem. I forbindelse med nyansættelser, sørger vi for at ansætte de rigtige lærere og vi har den holdning, at ingen lærer kun må have førskoleundervisning. Der skal også være tilknyttet indskolings- og instrumentalundervisning.

4.13 ODENSE MUSIKSKOLE - SAMARBEJDE MED BØRNEHAVE OG SKOLE

Samarbejde med børnehaver

Odense Kommune og Odense Musikskole organiserer et musiktilbud i udvalgte børnehuse i kommunen. Musiktilbuddet startede op som pilotprojekt i perioden 2009-2010, men har siden januar 2011 været et fast tilbud på dagpasningsområdet. Ordningen er vedtaget og finansieret af Odense Kommunes Børn- og Ungeudvalg. Musiktilbuddet i Odense kommune tilbydes efter to modeller. Odense Musikskole varetager undervisningen i to musikbørnehaver, mens Odense Kommune etablerer fleksible musiktilbud i 9 ørnehuse.

Musiktilbuddet er søgt sammensat, så undervisningen foregår lokalt og når flest mulige børn. Musiktilbuddene er endvidere søgt tilrettelagt, således at der er sammenhæng mellem musikundervisningen og den pædagogiske praksis på dagtilbudsområdet i Odense Kommune. Musikundervisningen tilbydes børn i 3-6 års alderen og er bygget op efter to forskellige modeller og dermed tilgange til musikundervisningen- der er således tale om hhv. et fleksibelt musiktilbud og et musikbørnehave-koncept.

Odense Musikskole varetager driften af to musikbørnehaver. Musikbørnehaverne fungerer over en flerårig periode og skal derved søge at synliggøre potentialerne ved et længerevarende og intensivt arbejde med musik. Undervisningen afvikles i børnehusene og tilrettelægges, så der sikres sammenhæng med den pædagogiske tænkning og praksis i huset. Hver af de to musikbørnehaver har fået tilknyttet to konservatorieuddannede musikpædagoger fra musikskolen. De underviser i musik tre dage om ugen (typisk i tidsrummet 9-12, svarende til 9 timer pr. uge). Selve tilrettelæggelsen af forløbet er foregået i tæt samarbejde med børnehuset for at sikre sammenhæng mellem musikundervisningen og børnehusets øvrige opgaver og praksis. Sæsonlængden er 15 uger i efteråret og 15 uger i foråret svarende til i alt 30 undervisningsuger. I opstartsperioden forventes det, at en del af ressourcerne bruges til kursusaktiviteter for pædagoger og medhjælpere fra børnehusene afholdt af musikskolens personale. Der vil desuden være mulighed for løbende undervisningsforløb af personalet.

Odense Kommuner etablerer desuden fleksible musiktilbud, som hvert år kan tilbydes 9 børnehuse.

Max Musik - musikklasseprojekt Vestre Skole, Odense

MaxMusik er på samme tid et musikprojekt, et pædagogisk projekt og et kulturprojekt, som i et unikt samarbejde mellem kultur- og uddannelsesinstitutioner i Odense vil vise hvordan daglig beskæftigelse med musik kan præge børns opvækst samt hvordan daglig beskæftigelse med musik kan præge en skoles kultur og give skolen grundlag for at fastholde satsningen på musik.

Projektet omfatter alle børn fra 0. klasse, i det første år op til 3. klasse, og for hvert år, projektet løber, bygges et klassetrin på. Det er således ikke et projekt, som børnene skal meldes til, men projektet omfatter naturligt alle skolens børn på de nævnte klassetrin, uanset talent, social og kulturel baggrund.

Med de deltagende institutioner har skolen, dens ledelse og lærere adgang til et bredt forankret netværk, som repræsenterer de højeste niveauer inden for musikudøvelse og uddannelse af både musikere og pædagoger samt udvikling af lærematerialer. Institutionerne har forpligtet sig til et tæt samarbejde, og erfaringsopsamlingen fra dette samarbejde er i sig selv interessant, set i et nationalt perspektiv.

Idégrundlaget udvikles og følges systematisk i projektet gennem konkrete strategier til måling og dokumentation af effekter, særligt i forhold til følgende konkrete problemstillinger, som folkeskolen gennem flere år har sat særligt fokus på:

- Projektets betydning for differentiering og inklusion i en folkeskoles dagligdag
- Projektets betydning for udvikling frem mod en rummelig folkeskole, hvor udvikling af eleveres trivsel og læring følges og dokumenteres gennem viden- og forskningstilknytning
- Projektets betydning for at eleverne udvikler ansvar for og bevidsthed om egen koncentration og læring i skolen generelt.

Partnerne i projektet er:

- Vestre Skole samt Børneinstitutionen Vestre, Odense
- Læreruddannelsen i Odense (University College Lillebælt)
- Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole
- Odense Musikskole
- Odense Symfoniorkester
- Skolevæsenet i Odense Kommune

I foråret 2013 påbegynder Odense Musikskole instrumental- og orkesterundervisning til eleverne i 2. klasse efter El Sistema-metoden. Der vil være fokus på akustisk folkemusik. Der er 6 undervisere tilknyttet projektet. De spiller instrumenterne: harmonika, guitar, saxofon, tværfløjte, trompet og trækbasun.

Odense Musikskoles generelle tilbud til alle folkeskoler

MERE MUSIK i FOLKESKOLEN - i samarbejde med Odense Musikskole
(Tilbudsbroschure fra Odense Musikskole)

Hvorfor? Vi vil være med til at styrke de musikalske tilbud til børn og unge i Odense Kommune.

Vores undervisning giver eleverne et rigtig godt musikalsk fundament.

Hvem? Konservatorieuddannede musiklærere med speciale i rytmik, korledelse eller instrumentalundervisning.

Hvad?

- Musik i indskolingen 0.-2. klasse
- Kor 0.-6. Klasse
- Projektuger
- Kurser
- Vi kan også hjælpe med valghold & skemalagt musikundervisning

4.14 RINGKØBING-SKJERN - INSTRUMENTALUNDERVISNING I SKOLETIDEN

Projekt 1 - Messingprojekt

Formålet med projektet: At der skabes grundlag for den videre udvikling af de eksisterende større, aldersmæssigt blandede klassiske orkestre i musikskolen og dannelse af nye orkestre og sammenspilsgrupper specielt rettet mod børn. De større eksisterende orkestre er Salonorkester, Harmoniorkester og Big Band. Til orientering kan oplyses, at i alt 3 unge medlemmer med god orkestererfaring fra Salonorkestret er blevet optaget direkte på konservatorierne i Århus og Esbjerg d.å. I 2007 blev 1 af medlemmerne optaget på MGK i Holstebro, men spiller stadig i orkestret. Musikskolens sammenspilsgrupper og orkestre virker qua den store geografiske spredning i Ringkøbing-Skjern Kommune som en samlende faktor for kulturlivet og derfor er det en nødvendighed til stadighed at styrke og opsøge talenterne og dermed rekrutteringen til orkestrene og samtidig udvikle kulturlivet i landområderne.

Beskrivelse af projektet: Messingundervisning i 3. klasse på Fjølstervang Skole

Indhold: Stærkt inspireret af et islandsk børneharmeniorkester med børn i alderen fra 11 – 13 år, som besøgte Musikskolen Ringkøbing-Skjern primo juni brænder vi nu for at danne et lignende harmoniorkester. Børnene får så vidt det er muligt instrumentalundervisning i skoletiden. Undervisningen kan såfremt skolen er indstillet på det evt. tilrettelægges efter et rulleskema og efter aftale med skoleledelsen og i samarbejde med skolens lærere. Der undervises på hold á 2 - 3 elever. Orkestersammenspil foregår udenfor skoletiden og omfatter både orkesterspillerne og musikskolens instrumentalelever på et tilsvarende alderstrin. Der er deltagerbetalingen for orkesterdelen udenfor skoletiden.

Varighed: Undervisningen forløber over 1 dag i 32 uger efter et rulleskema. Der er yderligere afsat 1 lektion til sammenspil/orkester. Varetages af en musikpædagog i messing.

Elevantal: 17 instrumentalelever indenfor messingområdet.

Projekt 2 - Strygerprojekt

Udvikling af Tarmområdet og rekruttering af enten strygere, blæsere eller steeldrums. Efter forskellige drøftelser blev det besluttet, at vi vil undersøge muligheder for at gøre indsats på 1 af følgende 3 områder: 1. Strygere i børnehaveklassen; 2. Olietønder i 4. årgang; 3. Blæsere

Strygere: Skolens 3 børnehaveklasser tilbydes, som en del af et fælles tilbud fra skole og musikskole musikskoleundervisning en formiddag om ugen. Dette er obligatorisk og gratis. Undervisning som foregår på små hold og i klasseregi varetages af en strygerlærer og en rytmiklærer. Når eleverne kommer i 1. årgang tilbydes de strygerundervisning i Musikskoleregi til 50% af normal pris i fritiden og i 2. årgang skal man så betale 100% for undervisningen. Støtteforeningen "Musikstøtten" indkøbte 28 violiner til brug for projektet.

Olietønder: Ikke igangsat p.g.a. dyre priser på olietønder og bestyrelsen manglende accept af musikskoleundervisning i skoletiden.

Blæsere: Ikke igangsat på Tarm Skole, men på Fjølstervang Skole

4.15 RUDERSDAL - NY KOMPOSITIONSMUSIK OG MEDKOMPOSITION

Som en udvikling af det årlige samarbejde med en skolekoncert for udvalgte folkeskoleklasser er der gennemført et projekt, hvor musikskole-ensembler (Rudersdal-strygerne og Juniorblæserne) spiller ny kompositionsmusik skrevet til ensembleterne af lokale komponister. Udvalgte folkeskoleklasser har deltaget i et projekt med to komponister (Mogens Christensen og John Frandsen), hvor de har arbejdet med musikalsk skaben. De originale kompositioner spilles af musikskolens ensembler og dette kombineres (som "lommer") med folkeskoleelevernes produktioner og opføres ved en koncert.

Folkeskole og Musikskole i nyt samspil

Dansk Komponistforenings Fredagsbønner

<http://www.komponistforeningen.dk/node/3801>

Af Michael Møller, vicemusikskoleleder i Rudersdal Musikskole

"Fra første sekund er samarbejde, virkelyst og kreativitet i højsædet. På forunderlig vis og med få velvalgte input fra komponisten begynder en skabelsesproces, som gror nedefra, udsprunget af, hvor børnene selv befinder sig. Eleverne formår at arbejde med lyd-ideer i et konstruktivt samarbejde, hvor alle bliver hørt. Ideerne udvikles og struktureres. Ingen træder ud af gruppesammenhængen, men er derimod en naturlig og vigtig brik i helheden. Der udvises stor lydhørhed samt vilje og evne til at integrere hinandens forslag. Børnene opsluges af den musikalske søgen - alle tæller med: 1 2 3 4, 1,2,3,4 - som én stor kollektiv metronom".

RUDERSDALS SKOLEBØRN SKABER NY MUSIK

Denne begejstrede melding lyder fra musiklærer Linda Lahun, hvis elever fra Trørødskolen med stort engagement og iver netop har deltaget i en workshop om skabelse af musik med komponist Mogens Christensen som inspirator. Workshoppen udgør en del af projektet "Børn og Unge spiller Ny Musik", der har til formål at lade børn i skole- og musikskolesystemet stifte bekendtskab med ny kompositionsmusik. For at stimulere børns forhold til denne musik, er det tanken med projektet, at det enkelte barn skal have personlig kontakt til såvel musikken som komponisten. Scenen er sat i Rudersdal - foråret 2012.

LOKALE AKTØRER I NYT SAMSPIL

Foreningen Ny Musik i Birkerød står bag initiativet til det nye samarbejde mellem lokale komponister og Rudersdal Musikskole, Toftevangskolen (1.-2. klassetrin) og Trørødskolen (4. klassetrin). Dette nye, tværgående projekt er muliggjort med støtte fra Rudersdal Kommune, Statens Kunstfond og Dansk Komponist Forening.

SKABENDE PROCESSER I MUSIKSKOLEN

Det skabende element, som blev anvendt i workshops på skolerne, benyttede Mogens Christensen igen Rudersdal Musikskole. Her udviklede hvert medlem af strygeorkesteret Rudersdalstrygerne fra "day one" selv de musikalske ideer, der kom til at danne grundlag for den ny komposition "Passatoni", tilegnet Rudersdalstrygerne. Mogens Christensen og hans lokale komponistkolleger John Frandsen og Niels la Cour var i det tidlige forår i dialog med Musikskolens elever og lærere i Rudersdalstrygerne og Juniorblæserne under indstuderingen af deres kompositioner. Værkerne blev opført ved en velbesøgt koncert "Unge spiller Nyt" i foreningen Ny Musik i Birkerøds regi den 13. april. Her fremførte Musikskolens klaverelever desuden klaverstykker af Axel Borup-Jørgensen, mens Musikskolens blokfløjteensemble

Flauto Grande fortolkede et værk af Bjørn Hjelmberg. Flere af værkerne blev gentaget ved ensemblernes koncerter under Musikskoledage i Tivoli ultimo april.

BYGGESTENSMETODEN

Ingen tvivl om, at de medvirkende børn og unge i Rudersdal - både fra Folkeskolen og Musikskolen - blev både beriget og berørt gennem det kollektivt (med)skabende arbejde med musikken - et stærkt indtryk, der vil utvivlsomt efterlade sig spor i form af mentalt "åbne døre" i forståelsen af og forholdet til (ny) musik. Den valgte "byggestensmetode", hvor eleverne så at sige "genskaber" det konkrete værk, viste sig at være en særdeles effektiv måde at få den ny musik "ind under huden" hos projektets medvirkende.

FOLKESKOLE OG MUSIKSKOLE I NYT SAMSPIL

Projektets musikalske tråde samledes ved to afsluttende opførelser på Toftevangskolen og på Trørødskolen, hvor skolebørnenes og musikskoleelevernes skabende processer løb sammen i ét fælles, smukt forløb. Mogens Christensen og John Frandsen havde forinden aflagt skoleklasserne besøg. Oplæg og samtaler med børnene om at lytte til ny kompositionsmusik havde her vekslet med aktivt skabende workshops. Ved de to opførelser indgik skolebørnenes kompositioner som indlagte "lommer" i Musikskole-eleverens opførelse af værket "Passatoni": Alle var virkelig PÅ: Spændte til det yderste, opmærksomme, lyttende og 100% optaget af de musikalske forløb og det nye samspil, der opstod i det nye samspil. Kendetegnende for børnenes møde med musikken i dette projekt var, at det ikke var en eventuel publikums-succes, der var drivkraften i de medvirkendes arbejdsprocesser, men derimod glæden ved at komponere for kompositionens egenverdis skyld.

Afslutningsvis nogle spontane kommentarer fra projektets yngste deltagere, Jesper Gilbert Jespersens elever i 1. og 2. klasse på Toftevangskolen, umiddelbart efter projektet:

"Når jeg er færdig med at spille, så lukker jeg øjnene og lytter"

"Xylofonerne fik man en rigtig god drøm af"

"Meget anderledes end det man plejer"

"Jeg synes, det er spændende, at der er sådan nogle komponister"

4.16 SAMARBEJDE MELLEM MUSIKSKOLE OG BØRNEHAVE I SILKEBORG - DEN KREATIVE SKOLE OG BØRNEHUSET BLÆKSPRUTTEN.

Der er udgivet en Udviklings- og Evalueringsrapport på projektet: Holst, F. (2012) Evaluerings- og udviklingsrapport: Musikpædagogisk Indsats Det Kulturelle Børnehus Blæksprutten i samarbejde med Den Kreative Skole, Silkeborg.

Blæksprutten - Det Kulturelle Børnehus, Silkeborg har etableret et samarbejdsprojekt med Den Kreative Skole, Silkeborg om en målrettet musikpædagogisk indsats med musik og rytmik. Blæksprutten - Det Kulturelle Børnehus er en selvejende institution, tilknyttet foreningen Frie Børnehaver og Fritidshjem. Institutionen blev oprettet i 1967, først som tre selvstændige institutioner. I januar 2001 blev de tre institutioner (Resedavej 101, 103 og 107) lagt sammen til en. Blæksprutten - Det Kulturelle Børnehus er normeret til 102 børn i alderen 0 – 6 år. En vuggestue med 30 børn, fordelt på 3 stuer. 2 børnehaveafdelinger med 72 børn fordelt på 4 stuer.

Den musikpædagogiske indsats tænkes sammen med børnenes sociale, personlige, motoriske og sproglige kompetencer. En musikpædagog fra Den Kreative Skole er fast tilknyttet til projektet, og kommer fast tre dage om ugen. Undervisningen foregår i et lokale i Børnehuset, som er indrettet til formålet. Hver afdeling har én dag om ugen, hvor 2 grupper á 12 – 15 børn kan deltage. Lektionerne er af 45 minutters varighed og derefter 15 min. til evaluering og eftersnak. Personalet i de enkelte afdelinger sammensætter børnegrupperne og sørger for at alle børn får et tilbud i løbet af året. Læreren fra Den Kreative Skole planlægger musikforløbene.

Der er i projektet etableret et fagligt samarbejde mellem musikpædagogen og de tilknyttede pædagoger, og det er hensigten at sprede de musikpædagogiske og kreative værktøjer i personalegruppen, så teknikker og idéer kan blive implementerede i den pædagogiske hverdag. Den musikpædagogiske indsats ses desuden parallelt til projektet "Dialogisk Oplæsning", som er specifikt rettet mod børnehusets to-kulturelle børn med henblik på deres sproglige udvikling.

4.17 ÅRHUS - MUSIK UNIK TOVSHØJSKOLEN, GELLERUP

Musik som løftestang til social mobilitet, øget selvværd og inklusion - en flerårig, intensiv holdbaseret musikundervisning med orkesterspil for udsatte børn.

Aarhus Musikskole er sammen med Tovshøjskolen initiativtager til MusikUnik projektet. Det er lærere fra musikskolen, der underviser børnene i MusikUnik, både i daginstitutionerne og på Tovshøjskolen. Musikskolen har opbygget samarbejde med andre kulturskoler, der arbejder med El Sistema inspirerede projekter i Norden og arbejder lige nu på at nå videre ud i Europa og resten af verden, for at dele erfaringer og oplevelser. Der gennemføres forskningsbaseret ekstern evaluering af projektet i det flerårige perspektiv.

Projektet MusikUnik i Gellerup er startet i august 2011 som et samarbejde mellem Aarhus Musikskole og Tovshøjskolen i Gellerup. MusikUnik er et projekt hvor børn og unge i alderen 0-18 år skal have mulighed for at indgå i et musikalsk fællesskab, primært omkring den klassiske symfoniske musik. Det er tanken at projektet skal blive en del af det aarhusianske musikmiljø, bl.a. med samarbejdspartnere som Aarhus Symfoniorkester og andre El Sistema inspirerede projekter og at MusikUnik arbejdet kan brede sig og inspirere andre skoler og musikskoler til at bruge musikken udviklende, samlende og integrerende.

MusikUnik er inspireret af El Sistema, der er et venezuelansk musikalsk system, som efterhånden har 30 år på bagen. El Sistema tog sin begyndelse i de fattigste områder i Venezuelas hovedstad, Caracas, og havde til formål, at skabe et musikalsk fællesskab, som kunne give børn og unge fra socialt og økonomiske dårligt stillede familier, bedre muligheder for at skabe andre løbebaner i deres voksne liv. El Sistema er for indeværende et attraktivt og opsøgt tilbud, og en national stolthed, og en stor del af El Sistemas omkostninger finansieres af staten.

MusikUnik vil med musikken som redskab give børn og unge mulighed for at bryde negative cirkler og finde nye livsvilkår og indgå i et stærkt, genkendeligt og åbent fællesskab. Der stilles høje mål – både kunstnerisk og teknisk. Ambitioner og potentialer tages alvorligt. Musikundervisningen skal samtidigt fremme og optimere børnenes muligheder for tilstedeværelse, social deltagelse, selvværd og faglig læring.

Tovshøjskolen er i samarbejde med Aarhus Musikskole initiativtager til MusikUnik projektet. Det er i skolens yngste klasser, de første spæde skridt i projektet er taget. Med udgangspunkt i et samarbejde mellem skolen og musikskolens personale skabes der et musikalsk og udviklende indhold i MusikUnik undervisningen, der skal vokse op sammen med eleverne til alle skolens klassesetninger. Samtidig er der taget hul på et tæt samarbejde med områdets daginstitutioner, der modtager ugentlig MusikUnik undervisning, så der skabes brobygning og en musikalsk genkendelighed for børnene gennem deres opvækst. Tovshøjskolen er en heldagsskole beliggende i bydelen Gellerup, en forstad til Århus. Lokalområdet er kendetegnet ved, at der bor mange mennesker med anden kulturel eller etnisk baggrund.

5. REFERENCER

Bechmann, S. & Holst, F. (2010) Musik i folkeskolen – Status og perspektiver. I: F. V. Nilesen (red): Musikfaget i undervisning og uddannelse, Status og perspektiv 2010: Musikpædagogiske Studier - DPU. Vol. 2 København: Faglig Enhed Musikpædagogik, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet, 2010. s. 25-52

Carlsen, D. & Okkels, E.M. (2010) Evalueringsrapport: Københavns Kommunes Musikskole, KLASSEPROJEKTER -En musikalsk indsprøjtning. UC-Syddanmark.

Holst, Finn (2008) Ekstern evaluering af projektet: Musik til Alle – et samarbejdsprojekt mellem folkeskole og musikskole i Horsens Kommune. Musikpædagogiske Studier - DPU. Bind 1. Institut for Didaktik, DPU

Holst, F. (2011) Evalueringsrapport af projektet Musik, Sprog og Integration Søndermarkskolen, Sønderbro, Horsens 2008 til 2011. Kulturhus Sønderbro, Horsens

Holst, F. (2011). Rapport om indsatsen for talentudvikling i forbindelse med de af Statens Kunstråds Musikudvalg uddelte talentpuljer. Faglig Enhed Musikpædagogik, Institut for Didaktik, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet.

Holst, F. (2012) Evaluerings- og udviklingsrapport: Musikpædagogisk Indsats Det Kulturelle Børnehus Blæksprutten i samarbejde med Den Kreative Skole, Silkeborg.

6. APPENDIX

UNDERSØGELSENS SPØRGESKEMA

*1. Besvarelsen er udført af

Navn:

Mailadresse:

Skolens navn:

Postnummer:

By:

*2. Skoleform

- Musikskole
- Kulturskole
- Folkeskole
- Privatskole
- Friskole
- Specialskole
- Efterskole

Andet (angiv venligst)

3. Evt. uddybende kommentarer:

Side 2: Samarbejde på undervisningsplan

4. Deltager din skole i samarbejde om undervisning musikskole-grundskole i form af følgende opstillede former og/ eller eventuelt andre (hvis andre angives dette under "andre").

- Kompagnonundervisning
- Samarbejdsprojekter integreret i den almindelige undervisning (i længere perioder)
- Samarbejde i begrænsede projektforbøb, fx 4./5. klasses projekter, kompositionsprojekt,...
- Samarbejde i form af to-lærerordning, fx i forbindelse med skolekor
- Samarbejde om musik som valgfag (overbygning)
- Udvidet musikundervisning med fx blæserklasse, strygerklasse, musikklasse, sangklasse,...
- Samarbejde i forbindelse med temadage, fx. skolernes sangdag, Spil Dansk dagen,...
- Samarbejde i forbindelse med musikarrangementer og events, fx forårskoncert

Andet (angiv venligst)

5. Angiv venligst den skole der samarbejdes med, hvis I har et sådant samarbejde

6. Deltager/indgår din skole i formidling musikskole-grundskole i form af følgende opstillede former og/ eller eventuelt andre (hvis andre angives dette under "andre").

- Skoleelever på (koncert)besøg på musikskole / kulturskole
- Musikskolekoncerter i grundskolen (folkeskole m.v.)
- Musikskolelærere præsenterer instrumenter i grundskolen
- Kulturpas - grundskoleelever besøger kulturinstitutioner, herunder musik- og kulturskoler
- Samarbejde om Levende Musik i Skolen (LMS) koncerter

Andet (angiv venligst)

7. Angiv venligst den skole der samarbejdes med, hvis I har et sådant samarbejde

8. Uddyb venligst, hvis I deltager i samarbejde i nogle af disse ovenstående former:

9. Indgår din skole i samarbejde musikskole-grundskole på skoleplan i form af et mere formaliseret samarbejde mellem skoleformer

- Musikskole integreret i grundskole / folkeskole / privatskole
- Længere projektforbøb som som både har en grundskoledel og en musikskoledel, fx projekt med ny kompositionsmusik
- Kortere projekt- eller temaforløb som involverer både musikskole og folkeskole, fx forårskoncert,

Andet (angiv venligst)

10. Angiv venligst den/de skole(r) der samarbejdes med, hvis I har et sådant samarbejde

11. Uddyb venligst, hvis I deltager i samarbejde i nogle af disse ovenstående former:

12. Har I specialeret samarbejde om undervisning musikskole-grundskole fx indenfor

- Musik og specialundervisning
- Musik og terapi
- Musik og sundhed
- Musik og integration

Andet (angiv venligst)

13. Angiv venligst den/de skole(r) der samarbejdes med, hvis I har et sådant samarbejde

14. Uddyb venligst, hvis I deltager i samarbejde i nogle af disse ovenstående former:

15. Deltager din skole i et udvidet samarbejde om musik med institutionsområdet

- Samarbejde førskoleundervisning i musik (musikskole – grundskole – børnehave)
- Samarbejde med SFO (musikskole - grundskole - SFO)

Andet (angiv venligst)

16. Angiv venligst samarbejdspartner(e) [skole/institution], hvis I har et sådant samarbejde

17. Uddyb venligst, hvis I deltager i samarbejde i en sådan form for samarbejde:

18. Indgår I i et samarbejde af ledelsesmæssig og organisatorisk karakter

- kontaktlærerordning
- ledersamarbejde (skoleleder – musikskoleleder)
- lokalefællesskab
- fælles instrumentindkøb
- administrativt samarbejde fx lokaleplanlægning
- bestyrelsessamarbejde (gensidige repræsentanter)
- samarbejde om udvikling eller nybygning af skole
- Grundskole køber musiktimer / lærertimer af musikskolen.
- GS lærere med deltidansættelse i musikskolen
- kombinationsansættelse

Andet (angiv venligst)

19. Angiv venligst samarbejdspartner(e), hvis I har et sådant samarbejde

20. Uddyb venligst, hvis I deltager i samarbejde i en sådanne former for samarbejde:

21. Indgår I i et samarbejde om kurser og professionsudvikling

- fælles kurser for musikskole- og grundskolemusiklærere
- kurser for grundskolelærere i musikskole-regi
- kurser for musikskolelærere i grundskole-regi
- professionskompetenceudvikling og videndeling i samarbejde mellem musikskole og grundskole

Andet (angiv venligst)

22. Angiv venligst samarbejdspartner(e), hvis I har et sådant samarbejde

23. Uddyb venligst, hvis I deltager i samarbejde i en sådanne former for samarbejde:

